



Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i
Hercegovine
ŽUPANIJA POSAVSKA

Dokument okvirnog proračuna Županije Posavske

Ministarstvo finacija Županije Posavske

2017-2019

Orašje, srpnja 2016.godine

Sadržaj

Popis skraćenica	3
Popis tablica, grafova i priloga	4
Izvršni sažetak	5
Poglavlje 1: Uvod u Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2017.-2019.g.	6
1.1. Uvod	6
Poglavlje 2: Srednjoročna makroekonomска prognoza	7
2.1. Uvod	7
2.2. Svijet	7
2.3. Europodručje	9
2.4. Makroekonomsko stanje i trendovi u BiH	13
2.5. Pretpostavke i prognoze makroekonomskog okvira u Federaciji Bosne i Hercegovine za razdoblje 2017.-2019.g.	14
2.6. Makroekonomski pokazatelji Županije Posavske u 2015.godini	17
2.7. Pretpostavke i rizici	22
Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija	23
3.1. Uvod	23
3.2. Neizravni porezi koji se prikupljaju na račun Uprave za neizravno oporezivanje	23
3.3. Prihodi koji se prikupljaju od strane Županije	24
3.4. Rizici po projekcije prihoda	32
Poglavlje 4: Upravljanje potrošnjom javnog sektora	34
4.1. Opća struktura i trendovi	34
4.2. Plaće i naknade u javnom sektoru	36
4.3. Izdaci za materijal i usluge	37
4.4. Transferi	38
4.5. Kapitalni izdaci	40
4.6. Izdaci po osnovi povrata sredstava, unutarnjeg duga, kredita i kamata	41
4.7. Srednjoročne procjene potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji	43
Poglavlje 5: Proračunski prioriteti za razdoblje 2017.-2019.g.	44
5.1. Uvod	44
5.2. Novi trendovi u potrošnji sektora	44
5.3. Pregled prioriteta proračunskih korisnika	46
5.4. Proračunski prioriteti po sektorima i korisnicima za razdoblje 2017.-2019. godina	48
5.5. Analiza proračunskih prioriteta	50
Prilog: Okvirna fiskalna tablica Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.g. (u KM)	53

Popis skraćenica

Skraćenice	Puni naziv
2017.-19.	Srednjoročno razdoblje od 2017.do 2019.godine
BDP	Bruto domaći proizvod
BiH	Bosna i Hercegovina
DOP	Dokument okvirnog proračuna
DEP	<i>Directorate of Economic Planning</i> (Direkcija za ekonomsko planiranje)
DG ECFIN	Glavna uprava Europske komisije za ekonomske i finansijske poslove
ESB	Europska središnja banka
EU	Europska unija
FBiH (ili Federacija)	Federacija Bosne i Hercegovine
HIPC	Zaduženost najsirošnijih zemalja
IMF	Međunarodni monetarni fond (International Monetary Fund)
KM	Konvertibilna marka
Mil	Milijun
MMF	Međunarodni monetarni fond
PDV	Porez na dodanu vrijednost
RS	Republika Srpska
UN	Ujedinjeni narodi
USD	Američki dolari

Popis tablica, grafova i priloga

Naziv	Stranica
Tablica 2.1. Međunarodno okružje (godišnje postotne promjene)	9
Graf 2.1. Svijet (projicirano kretanje BDP-a i cijena nafte)	9
Graf 2.2. Realni BDP Europodručja i HIPC Europodručja	10
Tablica 2.2. Makroekonomsko projekcije za Europodručje	12
Tablica 2.3. Makroekonomski pokazatelji za FBiH za razdoblje 2014.-19.g.	13
Tablica 2.4. Makroekonomski pokazatelji i projekcije za BiH (2016.-2019.)	14
Tablica 2.5. Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za razdoblje 2014.-2019.godina	15
Graf 2.3. Razina razvijenosti po općinama u 2015. godini	17
Graf 2.4. Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo po općinama u 2015. godini	18
Graf 2.5. Stupanj zaposlenosti i stupanj aktivnosti stanovništva po općinama u 2015. godini	18
Graf 2.6. Stupanj nezaposlenosti, radna snaga i broj nezaposlenih po općinama u 2015. godini	19
Tablica 2.6. Indeksi industrijske proizvodnje prema GIG, KD BiH 2010, Županija Posavska 2015. godina	19
Graf 2.7. Pregled plaća po općinama u 2015. godini	20
Tablica 2.7. Broj umirovljenika i iznos mirovinja, Županija Posavska 2015. godina	20
Graf 2.8. Broj registriranih poslovnih subjekata po općinama u 2015.g.	21
Graf 2.9. Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca po općinama u 2015. g.	21
Tablica 2.8. Osnovni pokazatelji razvoja FBiH i Županije Posavske u 2014. i 2015. godini	22
Tablica 3.1. Izvršenje prihoda na JR za 2015.g., revidirane projekcije za 2016.g. i projekcije za razdoblje 2017.-2019.-OS	24
Graf 3.1. Neto prihodi JR s putarinama za razdoblje 2015.-2019.g (u mil. KM)	24
Tablica 3.2. Izvršenje prihoda i projekcije prihoda od neizravnih poreza ŽP i općina pojedinačno na JR (2015.-2019.)	25
Graf 3.2. Prihodi od neizravnih poreza Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019. godina	26
Tablica 3.3. Izvršenje prihoda i projekcije prihoda od neizravnih poreza za direkcije cesta (2015.-2019.)	26
Tablica 3.3.(a) Projekcije prihoda od neizr.poreza za direkcije cesta za razdoblje 2016.-2019.g.- općine pojedinačno	26
Tablica 3.4. Izvršenje prihoda i projekcije prihoda od poreza na dobit (2015.-2019.)	27
Graf 3.3. Prihodi od poreza na dobit Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019. g.	27
Tablica 3.5. Izvršenje prihoda i projekcije prihoda od poreza na dohodak (2015.-2019.)	28
Graf 3.4. Prihodi od poreza na dohodak Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019. godina	29
Tablica 3.6. Izvršenje, plan i projekcije neporeznih prihoda (2015.-2019.)	30
Graf 3.5. Neporezni prihodi za razdoblje 2015.-2019. godina (Proračun ŽP)	30
Tablica 3.7. Izvršenje, plan i projekcije tekućih i kapitalnih grantova te kapitalnih primitaka ŽP (2015.-2019.)	31
Tablica 3.8. Prihodi, primici i financiranje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.	31
Graf 3.6. Prihodi, potpore i primici Proračuna ŽP za razdoblje 2015.-2019.g.	32
Tablica 3.9. Porezni i neporezni prihodi proračuna općina ŽP za razdoblje 2015.-2019.g.	32
Tablica 4.1. Planirana struktura potrošnje Proračuna ŽP za 2017.g.	34
Graf 4.1. Planirana struktura potrošnje za 2017.g. (iskazano u % ukupnog Proračuna)	34
Tablica 4.2. Kretanje strukture potrošnje Proračuna ŽP za razdoblje 2015.-2019.g.	35
Tablica 4.3. Plaće u Proračunu Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.	37
Graf 4.2. Omjer troškova zaposlenih i ukupnog Proračuna ŽP u razdoblju 2015.-2019.	37
Graf 4.3. Kretanje ukupnih transfera Proračuna ŽP u razdoblju 2015.-2019.g.	38
Tablica 4.4. Kapitalni izdaci Proračuna ŽP za razdoblje 2015.-2019.g.	41
Graf 4.4. Kretanje kapitalnih izdataka Proračuna ŽP u razdoblju 2015.-2019.g.	41
Tablica 4.5. Izdaci po osnovi povrata sredstava, unut.duga, kredita i kamata Proračuna ŽP u razdoblju 2015.-2019.	42
Graf 4.5. Udio izdataka za otplate dugova u ukupnom Proračunu ŽP u razdoblju 2015.-2019.	43
Tablica 4.6. Struktura potrošnje Proračuna ŽP za razdoblje 2015.-2019.g.	44
Graf 5.1. Struktura planirane sektorske potrošnje Proračuna ŽP za 2017.g.	45
Graf 5.2. Struktura potrošnje po funkcionalnim sektorima za razdoblje 2016.-2019.g.	45
Tablica 5.1. Potrošnja po funkcionalnim sektorima Proračuna ŽP za razdoblje 2016.-2019.g.	46
Tablica 5.2. Zahtijevana dodatna sredstva za razdoblje 2017.-2019.g.	47
Tablica 5.3. Gornje granice potrošnje po proračunskim korisnicima za razdoblje 2016.-2019.g.	49
Prilog 1. Okvirna fiskalna tablica Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.g. (u KM)	53

Izvršni sažetak

Uvod u sveobuhvatan proces srednjoročnog planiranja proračuna zasnovan na politikama	Dat je kratki uvod i pozadinske informacije uz DOP za razdoblje 2017.-2019.g., u kontekstu procesa planiranja i izrade srednjoročnog proračuna Županije. Predstavljene osnove politika na kojima se temelji izrada proračuna (Srednjoročnu razvojnu strategiju BiH, prioritete Vlade, srednjoročne strateške ciljeve Županije).
Srednjoročna makroekonomска prognoza	Dat je sažetak osnovnih makroekonomskih pokazatelja, pretpostavki na kojima se zasnivaju i prognoze za srednjoročno razdoblje, kao i rizici po makroekonomске projekcije
Srednjoročna fiskalna strategija	Sažetak opće fiskalne strategije: <ul style="list-style-type: none"> • Ukupni prihodi • Rizici po projekciji prihoda
Upravljanje potrošnjom javnog sektora	Sažetak problematike upravljanja potrošnjom javnog sektora i gruba struktura proračuna, uključujući kratki osvrt na: <ul style="list-style-type: none"> • Zakon o plaćama u javnom sektoru • Materijalne troškove • Transfere
Proračunski prioriteti	Sažetak proračunskih prioriteta za srednjoročno razdoblje, uključujući: <ul style="list-style-type: none"> • Trendove u potrošnji sektora • Prioritete proračunskih korisnika Županije • Analizu prioriteta po sektorima
Preporuke	Ministar financija preporučuje Vladi Županije Posavske da: <ul style="list-style-type: none"> • Usvoji Dokument okvirnog proračuna, što predstavlja prvu fazu u proračunskom ciklusu 2017.-19.g. • Odobri ukupna proračunska ograničenja za narednu godinu i načelno odobri razine za dvije naredne fiskalne godine i • Odobri početna proračunska ograničenja proračunskih korisnika izložena u dokumentu, koja ujedno čine gornje granice rashoda za izradu proračuna za 2017. godinu.

Poglavlje 1: Uvod u Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2017.-2019.g.

1.1. Uvod

Dokument okvirnog proračuna Županije Posavske (u dalnjem tekstu: DOP ŽP) za razdoblje 2017.-2019. godine, a koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za isto razdoblje, pripremljen je sukladno Zakonu o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15 i 102/15).

DOP je akt koji sadrži makroekonomске projekcije i prognoze proračunskih sredstava i izdataka za naredne tri godine i na kojima se temelji priprema i izrada proračuna. Izrada DOP-a se temelji na procjeni gospodarskog razvijanja, razvijanja socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja i prognozi prihoda i rashoda.

Vlada Županije Posavske je u 2006. godini prvi put pripremala DOP kao dio proračunskog planiranja pristupom Srednjoročnog okvira planiranja i pripreme proračuna. Osnovni cilj DOP-a je pomoći Vladi Županije Posavske da razvije bolju stratešku osnovu za raspodjelu proračuna koja se zasniva na navedenim prioritetnim politikama i ciljevima.

Moderni proces srednjoročnog planiranja proračuna je proces koji:

- (1) ima jasno definiran proračunski kalendar i raspodjelu odgovornosti,
- (2) ima jasnu fiskalnu strategiju zasnovanu na razini raspoloživih vladinih resursa,
- (3) utvrđuje prioritetne raspodjele ograničenih resursa na najvažnije ekonomske i socijalne prioritetne politike Vlade Županije Posavske,
- (4) unapređuje predvidivost proračunskih politika i financiranje,
- (5) osigurava učinkovitije i djelotvornije korištenje vladinih resursa,
- (6) unapređuje transparentnost i odgovornost vladinih politika, programa i procesa donošenja odluka,
- (7) osigurava razmatranje finansijskih učinaka u narednim godinama, pri donošenju odluka u vezi s politikama, te donošenje tih odluka tokom ciklusa planiranja proračuna.

Od 2006. godine DOP je pripreman tijekom realizacije Projekta za jačanje upravljanja javnim financijama u Federaciji BiH uz podršku Odjela za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) putem konzultantske kuće PKF.

Izrada DOP-a za trogodišnje razdoblje je postala uobičajena praksa na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini u proteklih nekoliko godina. Ovaj dokument je glavni rezultat izrade i planiranja srednjoročnog proračuna po metodologiji „10 koraka“, koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Izrada i upravljanje proračunom zasniva se na DOP-u koji obuhvaća najmanje fiskalnu i dvije naredne fiskalne godine. Osnove za izradu proračuna zasnivaju se na procjeni gospodarskog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih indikatora, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene DOP-om. DOP predstavlja preliminarni nacrt proračuna za 2017. godinu, te daje predviđanja za 2018. i 2019. godinu.

DOP je vrlo koristan instrument u stvaranju kvalitetnije strateške osnove za raspodjelu proračunskih sredstava, obzirom da se temelji na prioritetima i politikama Vlade.

Poglavlje 2: Srednjoročna makroekonomska prognoza

2.1. Uvod

U ovom poglavlju biti će izložene srednjoročne makroekonomske prognoze koje obuhvaćaju analizu makroekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) i Odjeljenja za makroekonomske analize UIO, te makroekonomske prognoze i projekcije Županije Posavske Sektora za proračun Ministarstva financija Županije Posavske polazeći od projekcije DEP-a te podataka Agencije za statistiku BiH, Federalnog zavoda za statistiku, Federalnog zavoda za programiranje razvoja i ostalih relevantnih institucija.

2.2. Svijet¹

Iako je globalna ekonomska kriza već sedam godina iza nas, svjetska ekonomija se još uvijek polako oporavlja. U naprednim ekonimijama rast još uvijek varira te iako se uočavaju značajne razlike u rezultatima kod ekonomija u razvoju, njihov sveukupni rast je i dalje ispod očekivanog.

Mogućnosti globalnog rasta se u budućnosti još ne vide jasno. Zemlje u razvoju se susreću s izazovima, uključujući rigidnije finansijske uvjete i stalno niske cijene roba, iako je učinak niskih cijena na ekonomije različit, ovisno o prirodi njihove razmjene. Izvoznici nafte i ostalih ključnih roba osjetili su osobito jak udarac, dok su uvoznici istih bili otporniji na ove promjene.

Prognozira se da će se svjetska ekonomija proširiti na 2.4% u 2016. godini, otprilike po istoj stopi koju smo iskusili u prethodnoj godini. Iako se procjenjuje da će se u dalnjem razdoblju svjetska ekonomija postupno ubrzavati, širok spektar rizika predstavlja prijetnju njezinom oporavku, uključujući rapidno usporavanje na tržištima u razvoju, iznenadnu eskalaciju nestabilnosti finansijskih tržišta, pojačane geopolitičke tenzije, usporavanje aktivnosti u naprednim ekonimijama, i smanjeno povjerenje u učinkovitost politika da potaknu razvoj.

Najveće napredne ekonimije su trenutno u različitim fazama svog postkriznog oporavka. U SAD-u se rast stabilizira. Sektori koji se oslanjaju na aktivnosti vezane uz naftu ili izvoz, suočavaju se s povećanim problemima. Niske cijene nafte i s tim povezan finansijski pritisak doveli su do kolapsa kapitalnih izdataka u energetskom sektoru. Što se tiče vanjske razmjene, jak US dolar i oslabljena potražnja s tržišta u razvoju doprinijeli su usporavanju izvoza. Nasuprot tom, privatna potrošnja je u porastu i kao takva potiče rast. Napetost na tržištu rada se smanjuje, no ciklički oporavak aktivne radne snage i još uvijek povećani broj radnika s nepunim radnim vremenom ukazuju na sada već dugotrajnu i popriličnu neiskorištenu radnu snagu. Očekuje se da će rast plaća postupno jačati. Promatrano globalno, očekuje se da će rast američkog BDP-a biti manji nego u 2015. godini i iznositi 1.9% u 2016. godini te da će se do 2018. godine kretati nešto iznad 2%.

Temeljna projekcija globalnog rasta u 2016. godini iznosi skromnih 3.2%. Prognozira se da će oporavak ojačati u 2017. godini i nadalje, a pokretač će mu biti tržišta u nastajanju i ekonimije u razvoju obzirom da se očekuje da se uvjeti u tim ekonimijama postupno normaliziraju. Međutim povećala se i neizvjesnost, pa rizici scenarija slabijeg rasta postaju sve više mogući. Globalni oporavak je oslabio usred sve većih finansijskih turbulencija. Aktivnosti su se ublažile pred kraj 2015. godine u naprednim ekonimijama, a pritisci u nekoliko ekonimija s tržištima u razvoju nisu pokazivali znake ublažavanja.

¹ Izvor: *Global Economic Prospects, Divergences and Risks*, June 2016, World Bank Group

Projicirano ubrzanje rasta u 2017. godini (3.5%) i tijekom ostatka promatranog razdoblja najvećim dijelom ovisi o ubrzanom rastu na tržištima u nastajanju i u ekonomijama u razvoju, obzirom da se očekuje da će rast i naprednim ekonomijama ostati skroman. Ovakav rezultat ovisi o većem broju važnih prepostavki:

- Postupna normalizacija uvjeta u nekoliko ekonomija koje su trenutno pod najvećim pritiscima;
- Uspješno rebalansiranje kineske ekonomije s relativno visokim trendom rasta (iako manjim nego u proteklih 20 godina);
- Ubrzavanje aktivnosti kod izvoznika roba, iako po skromnijim stopama nego u prošlosti;
- Stabilan rast na ostalim tržištima u nastajanju i zemljama u razvoju;

Promatrano u trenutnom okružju, vjerojatnost realizacije gore navedenog scenarija je smanjena, obzirom da rizici slabijeg rasta postaju sve istaknutiji:

- Širom naprednih ekonomija, tijekom drugog dijela 2015. godine aktivnost se usporila a cijena opreme je pala što je utjecalo na pooštrenje finansijskih uvjeta. Ukoliko se zadrže, ovi uvjeti bi mogli dalje oslabiti rast, uzrokujući scenarije stagnacije s upornim negativnim rezultatima i preterano niskom inflacijom.
- Pritisak na tržišta u nastanku bi se mogao pojačati, reflektirajući domaće slabe točke. Na primjer, oštar pad kapitalnih primitaka bi mogao prouzročiti rapidno smanjenje domaće potražnje.
- Duže razdoblje niskih cijena nafte bi moglo dalje destabilizirati perspektive zemalja koje se oslanjaju na izvoz nafte.

Dok neke zemlje i dalje imaju na raspolaganju značajne zalihe za ublažavanje ovih pritisaka, i te zalihe polagano nestaju, dok se ostale zemlje već suočavaju s potrebom oštrog rezanja troškova.

- Proces rebalansiranja u Kini mogao bi teći s više poteškoća nego se predviđa u osnovnom scenariju. Oštrijske usporavane u Kini no što je trenutno predviđeno moglo bi imati jake međunarodne posljedice putem trgovine, cijena roba, i povjerenja, te voditi usporavanju globalne ekonomije.
- Šokovi prouzročeni geopolitičkim konfliktima te konfliktima čija osnova nije ekonomske prirode, politički razdori, terorizam, izbjeglička kriza, ili globalne epidemije nadvili su se nad nekim zemljama i regijama, te, ukoliko se ne adresiraju, mogu se značajno odraziti na globalnu ekonomsку aktivnost. Trenutni pad cijena nafte mogao bi povećati potražnju u zemljama uvoznicama nafte i to jače nego se predviđa obzirom da bi potrošači mogli očekivati duže razdoblje niskih cijena nafte. Agresivniji potezi za podizanje potencijala ponude i potražnje mogli bi potaknuti jači rast, i kratkoročno i dugoročno. Na taj način bi se potaknuto i povjerenje u financijsko tržište i implicirao oporavak cijene kapitala.

Nakon razdoblja konsolidacije, predviđa se da će fiskalna politika u razvijenim ekonomijama biti uglavnom neutralna – u zemljama kao što su Kanada, Njemačka, Italija i SAD moguća je ekspanzija dok se u Japanu, Španjolskoj i Velikoj Britaniji mogu očekivati fiskalne kontrakcije. Globalni output je u 2015. godini porastao za 3.1%, s rastom od 1.9% u naprednim ekonomijama te 4.0% u ekonomijama u razvoju. U 2016. godini se očekuje da će globalni rast ostati skroman i iznositi 3.2%, da bi u 2017. godini porastao i iznosio 3.5%. Ova projekcija rasta odražava kombinaciju učinaka: slabost u zemljama uvoznicama nafte; umjereno usporavanje u Kini (0.4 postotna boda); i još uvijek slabe prognoze za izvoznike ostalih roba, posebno uključujući daljnji pad cijena u Latinskoj Americi.

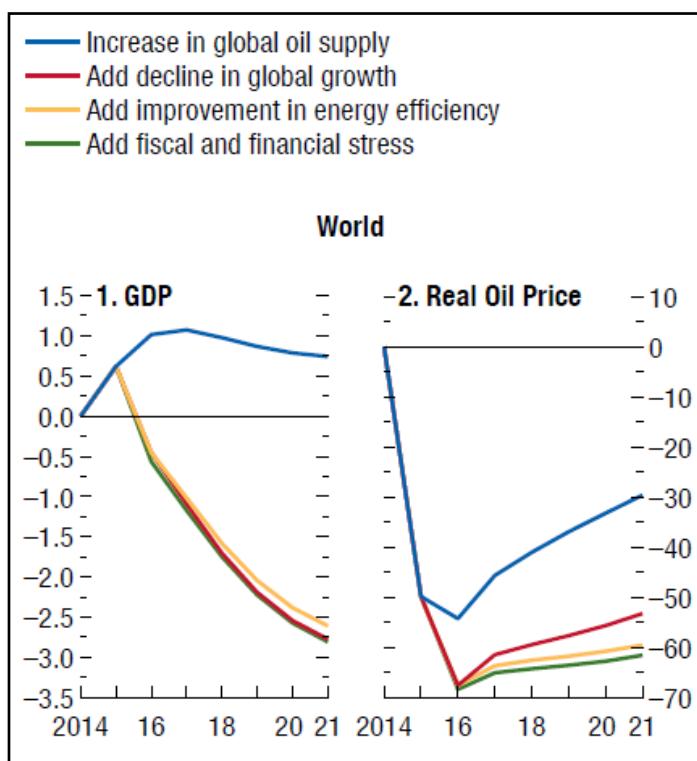
Skromno ubrzanje rasta u naprednim ekonomijama najvećim dijelom se oslanja na niže cijene energije i prilagodljive monetarne politike. Projicirano ubrzanje rasta u 2017. godini, s druge strane, odražava jačanje aktivnosti u ekonomijama s tržištima u nastanku. Osobito je važno projicirano jačanje rasta u zemljama koje su u razdoblju 2015-2016. godina proživiljavale ozbiljne makroekonomske krize (kao što su Brazil, Rusija te neke zemlje Latinske Amerike i Srednjeg Istoka).²

² Izvor: IMF World Economic Outlook, April 2016.

Tablica 2.1. Međunarodno okružje (godišnje postotne promjene)

	2015	2016	2017	2018
Svjetski realni BDP (bez Europodručja)	3,1	3,1	3,7	3,8
Svjetska trgovina (bez europodručja)	0,7	1,8	3,5	4,0
Inozemna potražnja europodručja	0,6	2,0	3,5	4,0

Izvor: ESB Makroekonomiske projekcije stručnjaka Eurosustava za Europodručje, lipanj 2016.



Graf 2.1. Svijet (projicirano kretanje BDP-a i cijena nafte), Izvor: IMF World Economic Outlook, April 2016.

2.3. Europodručje³

Očekuje se nastavak gospodarskog oporavka u Europodručju, poduprт niskim cijenama nafte, poboljšanjem uvjeta na tržištu rada i određenim fiskalnim popuštanjem u 2016. Napredak u razduživanju postignut u raznim sektorima također bi trebao poduprijeti rast domaće potražnje tijekom projekcijskog razdoblja. Istodobno se očekuje da će se negativno djelovanje slabog rasta izvoza smanjiti zahvaljujući očekivanom postupnom oporavku svjetske trgovine. Na godišnjoj razini realni BDP trebao bi porasti za 1.6% u 2016. i 1.7% u 2017. i 2018. godini. Očekuje se da će inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC), znatno oslabljena prošlim padom cijena energije, u 2016. i dalje biti vrlo niska i iznositi 0.2%. U 2017. se predviđa značajan porast ukupne inflacije na 1.3%, na što će u velikoj mjeri utjecati pozitivni bazni učinci povezani s komponentom energije. Manja neiskorištenost kapaciteta u gospodarstvu trebala bi pridonijeti dodatnom povećanju inflacije na 1.6% u 2018.

³ Izvor: ESB Makroekonomiske projekcije stručnjaka Eurosustava za europodručje, lipanj 2016.

Oporavku će pridonijeti domaća potražnja, koju bi trebalo poduprijeti više povoljnih činitelja.

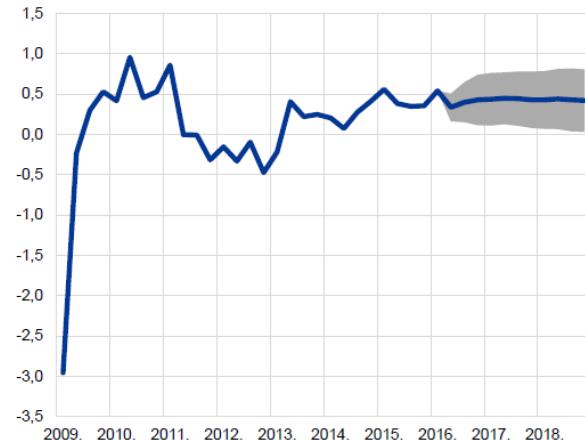
Premda će se rast osobne potrošnje donekle usporiti, ostati će snažan, posebno u 2016., kada se očekuje da će kućanstva trošiti veći dio stečenih izvanrednih dobitaka povezanih s cijenama nafte u okružju sve boljih uvjeta na tržištu rada i naglog povećanja potražnje nakon razdoblja suspregnutosti. Očekivani oporavak također će pridonijeti kontinuiranom, premda postupnom rastu ulaganja, djelomično zbog učinaka akceleratora. Na domaću će potražnju u kratkoročnom razdoblju pozitivno utjecati i određeno fiskalno popuštanje.

Nepovoljni vanjski utjecaji pogoršavaju kratkoročne izglede, ali u srednjoročnom bi razdoblju trebali oslabjeti. U prvoj polovini 2016. inozemna će se potražnja europskog područja nastaviti skromno oporavljati, jer će na nju i dalje nepovoljno djelovati slaba potražnja u zemljama s tržištima u nastajanju. Taj nepovoljan utjecaj na izvoz u zemlje izvan europskog područja samo će djelomično ublažiti povoljni odgođeni učinci prošle snažne deprecijacije eura. Očekuje se da će tijekom projekcijskog razdoblja svjetska gospodarska aktivnost izvan europskog područja postupno jačati, što će potaknuti inozemnu potražnju europskog područja te ujedno i izvoz u zemlje izvan europskog područja.

Kretanja cijena energije iz HIPC-a i dalje su ključan razlog za nisku razinu ukupne inflacije u 2016. i snažan porast koji se očekuje u razdoblju između 2016. i 2017. Predviđa se da će inflacija cijena energije mjerena HIPC-om u 2016. i dalje imati velik negativan doprinos te smanjiti ukupnu inflaciju. Značajni pozitivni bazni učinci trebali bi snažno povećati inflaciju cijena energije mjerenu HIPC-om i dovesti do pozitivnih vrijednosti u 2017. Kad ti bazni učinci oslabi inflacija mjerena HIPC-om trebala bi ostati relativno stabilna u preostalom dijelu projekcijskog razdoblja. Predviđa se da će se pritisci na rast inflacije mjerene HIPC-om bez energije i prehrambenih proizvoda postupno povećavati tijekom projekcijskog razdoblja. Poboljšanje uvjeta na tržištu rada i očekivano daljnje jačanje gospodarskog oporavka trebali bi potaknuti rast plaća i profitnih marži. S obzirom na pretpostavljeno povećanje cijena nafte i cijena sirovina bez energije, pozitivni neizravni učinci tog povećanja na inflaciju mjerenu HIPC-om bez energije i prehrambenih proizvoda trebali bi ojačati i napisljetu nadjačati sve slabiji negativni učinak prošlih smanjenja cijena sirovina. Pozitivni učinci tijekom 2017. očekuju se i od postojećeg prijenosa učinka prošle deprecijacije tečaja eura.

Realni BDP europskog područja²

(stope promjene u odnosu na prethodno tromjesečje)



HIPC europskog područja

(stope promjene u odnosu na prethodnu godinu)



Graf 2.2. Realni BDP Europskog područja i HIPC Europskog područja, Izvor: ESB Makroekonomski projekcije stručnjaka Eurosustava za europskog područja, lipanj 2016.

Očekuje se da će oporavak gospodarske aktivnosti europskog područja ostati stabilan. Rast realnog BDP-a povećao se na 0.5% u prvom tromjesečju 2016. Novi anketni podatci pokazuju da se poslovno i potrošačko raspoloženje stabiliziralo na razinama višim od dugoročnih prosjeka, što upućuje na postojan gospodarski rast u kratkoročnom razdoblju.

Predviđa se da će rast izdataka za osobnu potrošnju u 2016. biti snažan, nakon čega će se stabilizirati. Rast nominalnog raspoloživog dohotka trebao bi se postupno ubrzati tijekom projekcijskog razdoblja, poduprт rastom zaposlenosti i povećanjem nominalne naknade po zaposlenom. Osobni dohodak iz drugih izvora osim rada pozitivno će pridonijeti rastu nominalnog raspoloživog dohotka, uglavnom u skladu s kretanjima dobiti. Očekuje se da će se rast realnog raspoloživog dohotka u 2016. ubrzati, a potom se u 2017. i nadalje usporiti, prije svega kao odraz kretanja inflacije cijena energije. Niski troškovi financiranja, skroman oporavak rasta kredita i umjeren rast neto bogatstva kućanstava, poduprти mjerama monetarne politike ESB-a, trebali bi potaknuti osobnu potrošnju, a nepovoljan učinak nižih neto kamatnih prihoda na raspoloživi dohodak samo će ih djelomično neutralizirati. Osim toga, postignuti napredak u razduživanju također bi trebao poduprijeti rast osobne potrošnje. Cjelokupno gledano, godišnji rast osobne potrošnje trebao bi porasti s 1.7% u 2015. na 1.9% u 2016., nakon čega bi se trebao smanjiti na 1.7% u 2017. i 1.5% u 2018.

Očekuje se da će se oporavak poslovnih ulaganja nastaviti. Predviđa se da će kapitalnu potrošnju poduprijeti niz činitelja, primjerice vrlo prilagodljiva monetarna politika koju dodatno jačaju nove mјere monetarne politike ESB-a, predviđeno jačanje domaće i inozemne potražnje, potreba za osuvremenjivanjem osnovnog kapitala nakon nekoliko godina ograničenih ulaganja, niski troškovi i velika dostupnost vanjskog financiranja, fiskalne mјere u pojedinim zemljama i jačanje profitnih marži u uvjetima u kojima sektor nefinancijskih društava već raspolaže s mnogo gotovine. Nadalje, zbog snažnog oporavka cijena dionica zabilježenog posljednjih nekoliko godina i umjerenog rasta financiranja dugom omjer finansijske poluge (omjer duga i ukupne imovine) u sektoru nefinancijskih društava približio se najnižim razinama do sada. Međutim, rigidnosti na tržištima proizvoda i rada, očekivanja da će potencijalna proizvodnja rasti slabije nego u prethodnom razdoblju i veća geopolitička neizvjesnost usporavat će oporavak poslovnih ulaganja.

Predviđa se da će izvoz u zemlje izvan europodručja rasti u skladu s inozemnom potražnjom europodručja. Inozemna potražnja trebala bi se postupno povećavati od druge polovine 2016., u skladu sa snažnjom svjetskom gospodarskom aktivnošću, ali će i dalje biti znatno ispod razina rasta zabilježenih prije krize. Očekuje se da će tržišni udjeli izvoza u zemlje izvan europodručja ostati uglavnom nepromijenjeni u projekcijskom razdoblju, nakon što su nedavno porasli. Uvoz iz zemalja izvan europodručja rast će u skladu s povijesnom elastičnošću prema ukupnoj potražnji, ali će i dalje rasti brže od izvoza, što upućuje na negativan doprinos neto trgovine rastu u 2016. i neutralan doprinos u sljedećim godinama. Očekuje se da će se višak na tekućem računu platne bilance neznatno smanjiti s 3.2% BDP-a u 2015. na 2.8% BDP-a u 2018.

Cjelokupno gledano, realni BDP trebao bi se u 2016. povećati za 1.6%, a u 2017. i 2018. po jednakoj stopi od 1.7%.

Negativni proizvodni jaz trebao bi se tijekom projekcijskog razdoblja kontinuirano smanjivati zbog umjerenog rasta potencijalne proizvodnje. Procjenjuje se da će se rast potencijalne proizvodnje tijekom projekcijskog razdoblja povećati, ali će ostati znatno ispod 1.7%, koliko je iznosio prije krize. Zamah potencijalne proizvodnje slab je prije svega zbog prilično niskog doprinosa kapitala nakon duljeg razdoblja skromnog rasta ulaganja. Doprinos rada trebao bi se povećati tijekom projekcijskog razdoblja zbog sve većeg broja radno sposobnih osoba u uvjetima povećane participacije radne snage, djelomično zahvaljujući nekim strukturnim reformama kao i useljavanju koje je u tijeku.

Uvjeti na tržištu rada u Europodručju trebali bi se tijekom projekcijskog razdoblja i dalje poboljšavati, nešto brže nego što se očekivalo. Predviđa se da će zaposlenost i dalje rasti tijekom projekcijskog razdoblja. Očekuje se znatno povećanje radne snage u 2016. i 2017., dijelom zbog dotoka izbjeglica i učinka ohrabrenih radnika. Očekuje se da će se stopa nezaposlenosti smanjiti, ali će i dalje ostati na povišenoj razini u odnosu na povijesne vrijednosti. Kretanja zaposlenosti upućuju na povećanje rasta proizvodnosti rada s 0.6% u 2015. na 0.9% u 2018., što je u skladu s uobičajenim procikličkim obrascem.

U odnosu na projekcije iz ožujka 2016., očekivani rast realnog BDP-a u 2016. revidiran je naviše.

Do revizije naviše za 2016. došlo je dijelom zbog pozitivnijeg učinka prijenosa povezanog s revizijom povijesnih podataka, zbog toga što je rast u prvom tromjesečju godine bio snažniji od očekivanog kao i zbog manje neizvjesnosti povezane s manjom kolebljivošću na finansijskim tržištima. Gledano dugoročnije, izgledi za rast uglavnom su nepromijenjeni: negativni učinci viših cijena nafte i slabije inozemne potražnje u velikoj su mjeri neutralizirani povoljnim utjecajem mjera monetarne politike iz ožujka 2016.

Kretanja inflacije mjerene HIPC-om u posljednje vrijeme oblikovale su niske cijene energije i umjereni trendovi inflacije mjerene HIPC-om bez energije i prehrambenih proizvoda. Stopa inflacije mjerena HIPC-om iznosila je -0.1% u svibnju 2016., što odražava stopu od -8.1% za komponentu energije i stopu od 0.8% za inflaciju mjerenu HIPC-om bez prehrambenih proizvoda i energije.

Tijekom projekcijskog razdoblja očekuje se povećanje vanjskih cjenovnih pritisaka, što će znatno pridonijeti povećanju ukupne inflacije. Znatan dio porasta ukupne inflacije između 2016. i 2017. trebao bi biti rezultat pozitivnih baznih učinaka u inflaciji cijena energije mjerenoj HIPC-om povezanih s cijenama nafte i daljnog rasta cijena nafte, koji se prepostavlja na temelju cijena naftnih ročnica. Trebao bi se nastaviti prijenos pritisaka na rast ukupne inflacije koji proizlaze iz znatne prošle deprecijacije tečaja eura od sredine 2014. Očekuje se postupan rast inflacije mjerene HIPC-om bez energije i prehrambenih proizvoda tijekom projekcijskog razdoblja zbog poboljšanja uvjeta na tržištu rada i jačanja gospodarskog oporavka potaknutog mjerama monetarne politike ESB-a.

Rast plaća je umjeren, ali predviđa se da će donekle ojačati jer će poslodavci teže pronalaziti radnu snagu. Na rast plaća nepovoljno djeluje visoka nezaposlenost, nizak rast proizvodnosti, prilagodbe u mnogim zemljama radi ponovnog postizanja konkurentnosti i veća fleksibilnost plaća nakon strukturnih reformi na tržištu rada, koje su provedene tijekom krize. U vezi s tim, očekuje se da će kompozicijski učinci i dalje nepovoljno utjecati na agregatni rast plaća jer se, kako se čini, nova radna mjesta otvaraju posebno u sektorima s relativno niskom proizvodnošću rada i, stoga, nižim plaćama. Sve u svemu, rast naknade po zaposlenom trebao bi se postupno povećavati s prosječne stope od 1.3% u 2016. na 1.8% u 2017. i 2.2% u 2018.

Očekuje se da će se tijekom projekcijskog razdoblja manjak proračuna opće države i omjeri duga smanjivati. Smanjenje manjka u 2016. proizlazi iz manjih plaćanja kamata i poboljšanja cikličke komponente, koji su djelomično neutralizirani ublažavanjem karaktera fiskalne politike. U 2017. i 2018., uz manje plaćanje kamata, povoljan utjecaj će imati i poboljšanje primarnog salda, do kojeg će doći prije svega zbog povoljnih cikličkih kretanja. Tijekom razdoblja od 2016. do 2018. očekuje se da će postupno smanjenje državnog duga uglavnom podupirati povoljna razlika između kamatnih stopa i stope gospodarskog rasta, s obzirom na predviđeni gospodarski oporavak i prepostavljene niske kamatne stope. Mali primarni viškovi vjerojatno će također povoljno utjecati na kretanje duga.

Proračunski saldo države revidiran je naviše za cijelo projekcijsko razdoblje zbog pretpostavke o manje dinamičnom rastu državne potrošnje, uključujući naknade zaposlenima u javnim službama, u uvjetima uglavnom nepromijenjenog rasta nominalnog BDP-a u 2017. i 2018. Predviđa se da će i omjer duga i BDP-a biti niži tijekom projekcijskog razdoblja zbog viših primarnih viškova i, posebno u 2016., manje povoljne razlike između kamatnih stopa i stope gospodarskog rasta, koja proizlazi iz revizije naviše rasta nominalnog BDP-a.

Tablica 2.2. Makroekonomске projekcije za Europodručje (godišnje postotne promjene)

	2015	2016	2017	2018
Realni BDP	1,6	1,6	1,7	1,7
Zaposlenost	1,0	1,1	0,9	0,9
Stopa nezaposlenosti (postotak radne snage)	10,9	10,2	9,9	9,5
Saldo tekućeg računa (postotak BDP-a)	3,2	2,9	2,8	2,8

Izvor: ESB Makroekonomске projekcije stručnjaka Eurosustava za europodručje, lipanj 2016.

2.4. Makroekonomsko stanje i trendovi u BiH

Procjenjuje se da je u 2015. godini ostvaren ekonomski rast od 2.6%. Najveći doprinos ovom rastu je, po svemu sudeći, došao iz vanjskog sektora kroz realno smanjenje vanjskotrgovinskog deficitia od 6.7%. U isto vrijeme, doprinos domaće potražnje u 2015. godini je bio znatno skromniji uz pad investicija i slab porast finalne potrošnje. Među značajnijim uzrocima slabe domaće potražnje su značajan pad tekućih priliva novca iz inozemstva, te smanjenje izravnih stranih ulaganja. Negativan utjecaj inozemnih priliva na raspoloživi dohodak je u velikoj mjeri neutraliziran povećanjem broja zaposlenih i deflacijom, tako da osobna potrošnja po svemu sudeći ipak bilježi rast. Očekuje se da bi ekonomski rast u 2016. godini trebao biti nešto brži u odnosu na 2015. godinu s realnom stopom od 3.2%. Ovo je uglavnom rezultat povoljnijeg vanjskog okruženja, prestanka pada investicija, te postupnog rasta zaposlenosti nakon višegodišnjeg realnog rasta izvoza od preko 5% prosječno.

Iako je projicirani ekonomski rast EU za naredno razdoblje tek neznatno iznad razine 2015. godine, situacija je znatno povoljnija na razini pojedinih trgovinskih partnera, te izvora stranih ulaganja. Tako je projicirani rast u Austriji za 2016. godinu od 1.7% za cijeli postotni bod brži u odnosu na 2015. godinu. U Italiji bi također trebalo doći do značajnog ubrzanja rasta sa 0.8% u 2015. godini na 1.4% 2016. godine. Hrvatska, koja je u 2015. godini konačno izašla iz višegodišnje recesije također ubrzava rast na stopu od 2.1%. Njemačka, kao ključno tržište bh. izvoza je još u 2014. godini prevazišla rast pretkriznog razdoblja. Taj rast je dodatno povećan i u 2015. godini, uz projekciju daljnog blagog ubrzanja u 2016. godini.

Jačanje domaće potražnje bi trebao biti glavni čimbenik ubrzanja bh. ekonomskog rasta u odnosu na 2015. godinu. Tu se prije svega misli na očekivani realni rast investicija od 6.9% u 2016. godini. Time bi bio zaustavljen blagi pad iz 2015. godine prije svega u domeni privatnih investicija. Rast investicija u narednom razdoblju bi trebao biti znatno potaknut javnim radovima ponajviše u domeni putne infrastrukture, uglavnom financiranim vanjskim zaduzivanjem. Važno je napomenuti da se ovdje još uvijek radi o veoma skromnim investicijama koje bi u 2016. godini trebale biti približno 22% ispod razine iz 2008. godine. Pored investicija, projicirani značajan rast izvoza od 6% je zasnovan prije svega na izvoznoj potražnji, te bi pored izravnog utjecaja na ekonomski rast mogao potići i ubrzati rast zaposlenosti. Ovo bi trebao biti glavni čimbenik jačanja raspoloživog dohotka i ubrzavanja realnog rasta finalne potrošnje ne realnu stopu od 1.8% u 2016. godini. Jačanje domaće potražnje bi trebalo biti praćeno uvozom tako da bi, uz spomenuti rast izvoza, doprinos vanjske trgovine ukupnom ekonomskom rastu trebao biti uglavnom neutralan. Sličan je i slučaj s javnom potrošnjom za koju se projicira skroman realni rast od 1.2%.

Realni BDP, kao osnovni makroekonomski pokazatelj, kreće se u rasponu od 0.4% u 2014. godini do 3.8% u 2019. godini. Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u 2014. godini doživjela je pad od 0.9%, dok se za 2015. godinu predviđa da će taj pad biti 1%. U 2016. godini ovaj pokazatelj bi trebao imati neutralan učinak, dok bi se u godinama nakon povećavala od 1.2% u 2017. godini do 1.4% u 2019. godini.

Tablica 2.3. Makroekonomski pokazatelji za BiH za razdoblje 2014.-2019.godina

Pokazatelj	Službeni podaci			Projekcije		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nominalni BDP u mil. KM	28.217	29.277	30.302	31.631	33.229	34.897
Nominalni rast u %	0.1	3.8	3.5	4.4	5.1	5.0
BDP deflator (prethodna godine = 100)	99.7	101.1	100.3	100.8	101.3	101.2
Realni BDP u mil. KM (preth.god.=100)	28.302	28.954	30.224	31.373	32.804	34.492
Realni rast u %	0.4	2.6	3.2	3.5	3.7	3.8
Inflacija u %	-0.9	-1	0	1.2	1.3	1.4
Potrošnja u mil. KM	29.401	29.748	30.297	31.298	32.345	33.405
Realni rast u %	1.9	1.4	1.8	2.0	2.0	1.9

Vladina potrošnja u mil. KM	6.078	6.187	6.311	6.500	6.698	6.896
Realni rast u %	0.9	1.0	1.2	1.5	1.8	1.5
Privatna potrošnja u mil. KM	23.324	23.561	23.986	24.798	25.649	26.510
Realni rast u %	2.2	1.5	2.0	2.2	2.1	2.0
Investicije u mil. KM	5.095	5.041	5.418	5.906	6.425	7.046
Realni rast u %	7.5	-1.7	6.9	8.6	8.4	9.2
Uvoz (robe i usluge) u mil. KM	15.536	15.311	15.846	16.769	17.615	18.576
Nominalni rast u %	7.1	-1.5	3.5	5.8	5.0	5.5
Realni rast u %	8.1	0.5	3.5	3.8	3.5	3.4
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	9.257	9.799	10.434	11.196	12.075	13.022
Nominalni rast u %	3.0	5.9	6.5	7.3	7.8	7.8
Realni rast u %	4.2	5.5	6.0	5.7	5.6	5.5
Bilanca tekućeg računa u mil. KM	-2.067	-1.480	-1.318	-1.485	-1.467	-1.519
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-7.3	-5.1	-4.4	-4.7	-4.4	-4.4

Nakon rasta investicija od 7.5% u 2014. godini, očekuje se pad istih od 1.7% u 2015. godini. U godinama koje slijede nakon pada, investicije će rasti po stopi od 6.9% u 2016. godini do 9.2% u 2019. godini.

U razdoblju 2014. – 2019. godina izvoz robe i usluga neće imati značajnija odstupanja, dok će kod uvoza realni rast od 0.5% u 2015. godini predstavljati odstupanje u odnosu na pokazatelje ostalih godina.

2.5. Pretpostavke i prognoze makroekonomskog okvira u Federaciji Bosne i Hercegovine za razdoblje 2017.-2019.⁴

Nakon pozitivnih makroekonomskih događanja koja su dovela do povoljnijeg vanjskog okruženja, prestanka pada investicija, te postupnog rasta zaposlenosti nakon višegodišnjeg realnog rasta izvoza od preko 5% u prosjeku, očekuje se da bi ekonomski rast u 2016. godini trebao biti nešto brži u odnosu na 2015. godinu s realnom stopom od 3.2%. Nakon toga se u 2017. godini očekuje dodatno ubrzanje na stopu od 3.5%. Projekcije za 2018.-19. podrazumijevaju nastavak postupnog poboljšanja u okruženju koje bi trebalo dodatno ojačati rast investicija. Postupno jačanje investicija bi uz neznatan doprinos vanjske trgovine trebalo dovesti do daljnog jačanja ekonomskog rasta na stopu od 3.7% u 2018., te 3.8% u 2019. godini.

Tablica 2.4. Makroekonomski pokazatelji i projekcije za BiH (2016.-2019.)

Pokazatelj (u %)	2016	2017	2018	2019
Realni BDP	3.2	3.5	3.7	3.8
Indeks industrijske proizvodnje	4.1	5.1	5.7	5.9
Nominalni izvoz roba	6.5	7.3	7.8	7.8
Nominalni uvoz roba	3.5	5.8	5.0	5.5
Stope nezaposlenosti	42.4	41.5	40.5	39.5
Stope rasta broja zaposlenih osoba	1.8	1.9	2.0	2.1
Nominalne stope rasta prosječne neto plaće	1.0	2.1	2.2	2.3
Indeks potrošačkih cijena	0.0	1.2	1.3	1.4

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

Dosljedna i pravovremena implementacija „Reformske Agende“ trebala bi omogućiti poboljšanje poslovanja bh. poduzeća što bi trebalo rezultirati povećanjem investicija i obujma proizvodnje u okviru prerađivačke industrije. Pored prerađivačke industrije, tijekom 2016. godine očekuje se i značajniji

⁴ Izvor: Dokument okvirnog proračuna Federacije Bosne i Hercegovine 2016-2018, lipanj 2015.

doprinos energetskog sektora koji čini 1/3 ukupne industrijske proizvodnje u BiH. Pod pretpostavkom nastavka pozitivnog trenda u eksternom okruženju uz dodatni doprinos internih dešavanja tijekom 2016. godine, u BiH se može očekivati solidan rast industrijske proizvodnje od oko 4%. U razdoblju 2017.-2019. godine pored nastavaka pozitivnih eksternih dinamika očekuje se i sve utjecajniji značaj internih dinamika kroz strukturalne reforme koje bi trebale biti u funkciji jačanja ukupne industrijske proizvodnje u BiH.

Također se očekuje da energetski sektor, koji je u prethodnom razdoblju bio jedan od nositelja industrijske proizvodnje nastavi pozitivan trend rasta proizvodnje i dodatno osnaži industrijsku proizvodnju u BiH navedenom razdoblju. Prema projekcijama DEP-a ovo bi trebalo rezultirati godišnjim povećanjem bh. industrijske proizvodnje od preko 5% za svaku godinu.

Podaci o smanjenju broja nezaposlenih osoba početkom tekuće godine ukazuju da broj zaposlenih u BiH postupno nastavlja rasti. Tijekom 2016. godine očekuje se rast obujma investicija kao i vanjske trgovine, što bi se pozitivno odrazilo na zapošljavanje i neto plaće. Uz pretpostavljena pozitivna dešavanja u regiji EU, u BiH se može očekivati nastavak rasta broja zaposlenih osoba po približno jednakoj stopi kao u prethodnoj godini. Porast broja zaposlenih osoba bi doprinijeo postupnom smanjenju stope nezaposlenosti u BiH. U istom razdoblju očekuje se rast prosječne neto plaće od 1% g/g. U razdoblju 2017.-2019. godine se očekuje nastavak postupnog smanjenja stope nezaposlenosti i rasta prosječne neto plaće u BiH. Prema projekcijama DEP-a rast obujma vanjske trgovine i investicija bi se trebao pozitivno odraziti na poboljšanje poslovnog ambijenta i stvaranje uvjeta za kreiranje novih radnih mesta, osobito u privatnom sektoru, zbog povećanog obujma potražnje. Time bi se broj zaposlenih osoba u BiH mogao uvećati 1.9%-2.1%. Pored navedenog, veći obujam poslovne aktivnosti bh. poduzeća realno bi stvorio uvjete za uvećanje neto plaće od 2.1%-2.3%.

Tijekom 2016. godine u BiH se očekuje rast BDP-a od 3.2%, investicija od 6.9% i rast industrijske proizvodnje od oko 4%, što bi trebalo rezultirati intenziviranjem ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Tako se prema projekcijama DEP-a u BiH očekuje realno povećanje ukupnog bh. uvoza od 3.5%, pri čemu bi očekivani uvoz roba porastao za 3.5%, a uvoz usluga za 3%. Ovo bi rezultiralo umjerenim smanjenjem vanjskotrgovinskog deficitia od 1%, a ukupna pokrivenost uvoza izvozom bila poboljšana i na kraju 2016. godine iznosila bi oko 65%. Za razdoblje 2017. -2019. godine u Bosni i Hercegovini se predviđa dodatna normalizacija ekonomskih prilika i sigurniji ekonomski oporavak praćen višim stopama rasta BDP-a od preko 3.5%.

Prema projekcijama DEP-a, do kraja promatrano razdoblja očekuje se povećanje udjela izvoza u BDP-a na razinu od 37.3%, dok bi se udio uvoza u okviru BDP-a zadržao na postojećoj razini od oko 53%, a ukupna pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2019. godinom bi mogla iznositi oko 70%.

Prema UNCTAD-ovim podacima evidentno je smanjenje stranih izravnih investicija prema zemljama u tranziciji od 54%. Ovaj negativan trend uz još uvijek neriješenu dužničku krizu u zemljama EU svakako se odrazilo i na BiH. Prema procjeni CBBiH za 2015. godinu SDU bi iznosila svega 2.3% od BDP-a, prateći također smanjenje ukupnih investicija. U narednim godinama bi, prema procjenama, SDU povećavala svoj udio u BDP i kretala se od 2.4%, 2.6%, 2.9% do 3% BDP u 2019. godini, prateći rast ukupnih investicija, ali još uvijek ne bi dostigla učešće koje su imale u 2008. godini (5.2%).

Tablica 2.5. Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za razdoblje 2014.-2019.godina

Pokazatelj	Procjene ostvarenja					Projekcije	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Nominalni BDP u mil. KM	17.813	18.350	19.176	20.265	21.522	22.942	
Nominalni rast u %	2.5	3.0	4.5	5.7	6.2	6.6	
Realni BDP u mil. KM	17.625	18.204	18.929	19.867	21.162	22.135	
Realni rast u %	1.4	2.2	3.9	4.9	6.5	4.6	

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja i FMF

Spor oporavak ekonomskih kretanja u međunarodnom okruženju, prije svega u EU, krajem 2014. godine i u 2015. godini, doveli su do jačanja negativnih rizika, što je utjecalo na makroekonomske projekcije. U domaćem gospodarstvu, nakon realnog rasta ekonomskih aktivnosti u 2014. godini (1.4%), procjenjuje se blagi realni rast BDP-a u 2015. godini od 2.2%. Očekivanja su da će BDP zabilježiti realan rast u 2016. godini od 3.9%, u 2017. godini 4.9%, da bi u 2018., odnosno 2019. godini procijenjeni rast iznosio 6.5% odnosno 4.6%.

Što se tiče vanjskotrgovinske razmjene, u FBiH je u 2014. godini ostvaren izvoz u iznosu od 5.779 mil. KM što je za 4.2% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok je uvoz u istom razdoblju iznosio 10.354 mil. KM i za 5.3% je viši nego u 2013. godini. U 2015. godini izvoz je rastao za 6.2% Očekivanja su da u narednom razdoblju FBiH zabilježi kontinuirani rast izvozne aktivnosti i to u 2016. godini za 7.6%, u 2017. za 7.9%, te u 2018. i 2019. godini za 8.0% odnosno 8.5%. U 2015. godini uvoz je zabilježio rast po stopi od 3.1%. U narednom razdoblju se očekuje rast uvoza u 2016. godini za 4.6%, u 2017. godini za 4.5%, dok su očekivanja za 2018. i 2019. godinu povećanje uvoza za 5.2% - 5.5%.

Broj radnika u Federaciji BiH u 2014. godini se povećao za 1.9%, dok se u isto vrijeme broj nezaposlenih osoba povećao za 0.1%. U 2015. godini zabilježeno je povećanje broja zaposlenih za 1.5%. Imajući u vidu planirane aktivnosti Vlade FBiH, očekuje se da bi ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH mogao dostići stopu rasta od 1.1% u 2016. godini, stopu rasta od 2.2% u 2017. godini i stopu rasta od 2,5% - 2.8% u 2018., odnosno 2019. godini. U 2015. godini došlo je do smanjenja broja nezaposlenih osoba za 0.3%. Očekuje se smanjenje broja nezaposlenih u 2016. godini za 0.5%, u 2017. godini za 0.7% i u 2018., odnosno 2019. godini za 1.0% - 1.2%.

Očekivani oporavak ekonomskih aktivnosti u FBiH, u narednom razdoblju, temeljiti će se na strukturnim reformama koje su predviđene Reformskom agendom i na ubrzajuju investicijskog ciklusa, osobito investiranja u sektoru energetike. Povećanje investicijske aktivnosti očekuje se uz konstantno povećanje udjela investicijskih aktivnosti u BDP-u, koji se kreće od 19.1% u 2015. do 22.0% u 2019. godini. Procjene investicija su vezane za blagi ekonomski oporavak u EU i okruženju, što će pozitivno utjecati i na ekonomski oporavak BiH i FBiH.

Glavni rizici za ostvarenje projekcija koje se odnose na ekonomski rast su vezani za (ne)ostvarivanje pretpostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okruženju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl. Potencijalni rizik kod industrijske proizvodnje predstavlja neizvjesnost i još uvijek nedovoljno siguran ekonomski oporavak u užem i širem međunarodnom ekonomskom okruženju. Kašnjenje odnosno nizak stupanj implementacije reformskih zakona također mogu negativno utjecati na rast industrijske proizvodnje. Visoka razina integracije sa zemljama EU i regije kroz trgovinske i financijske tokove praktički određuje kretanje industrijske proizvodnje u BiH. Eventualno pogoršanje situacije na EU tržištu osobito u slučaju zemalja koje su glavni trgovinski partneri BiH predstavlja najveći rizik po oporavak industrijske proizvodnje u BiH.

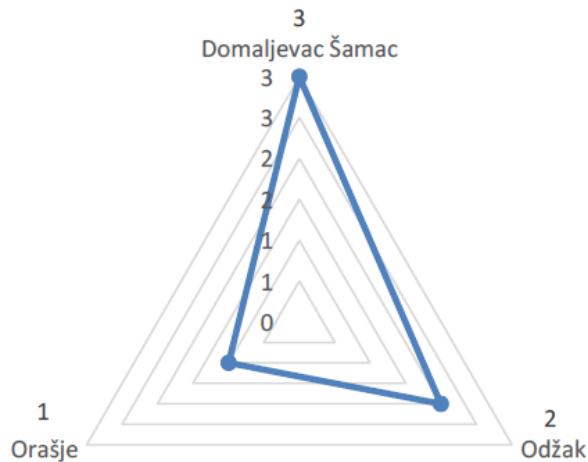
Osnovni rizici za projekcije osnovnih indikatora tržišta rada su vezani za pretpostavljeni ekonomski rast odnosno obujam investicija, vanjske trgovine (industrijske proizvodnje) u BiH, EU i zemljama u okruženju. Nepovoljan, odnosno nezadovoljavajući poslovni ambijent bi se mogao loše odraziti na intenzitet rasta broja zaposlenih i plaća.

Kao i prethodnih godina osnovni rizici za projekcije cijena u BiH su vezani za eksterne čimbenike (prvenstveno cijene nafte i hrane u svijetu). Ukoliko bi se cijene nafte i hrane nastavile smanjivati sličnim intenzitetom kao u 2015. godini to bi se odrazilo na razinu cijena u BiH, odnosno u ekstremnom slučaju doprinijelo nastavku deflacije. Od domaćih čimbenika koji bi mogli utjecati na promjene cijena su nepredviđene promjene cijena električne energije, uvođenje/povećanje akciza na određene proizvode i sl.

Prema postojećim procjenama, rizik stranih izravnih investicija bi se najviše odnosio na smanjena ulaganja u elektroenergetski sektor, uz potencijalnu nezainteresiranost stranih ulagača pri provedbi procesa privatizacije preostalih dijelova državnog kapitala.

2.6. Makroekonomski pokazatelji Županije Posavske u 2015.godini⁵

Po izračunu indeksa razvijenosti Federalnog zavoda za programiranje razvoja u 2015. godini na 1. mjestu po rangu razvijenosti unutar Županije Posavske bila je općina Orašje, dok je na zadnjem mjestu po rangu razvijenosti bila općina Domaljevac - Šamac.



Graf 2.3. Razina razvijenosti po općinama u 2015. godini

Prema podacima Porezne uprave FBiH, u 2015. godini u Federaciji BiH, porezni prihodi županija u FBiH (porezi građana i porez na dohodak) iznosili su 290.622 tisuća KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 2.9% (prihodi u 2014. godini su iznosili 282.553 tisuće KM), dok su porezni prihodi po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznosili 124 KM i viši su za 3.0 % u odnosu na prethodnu godinu.

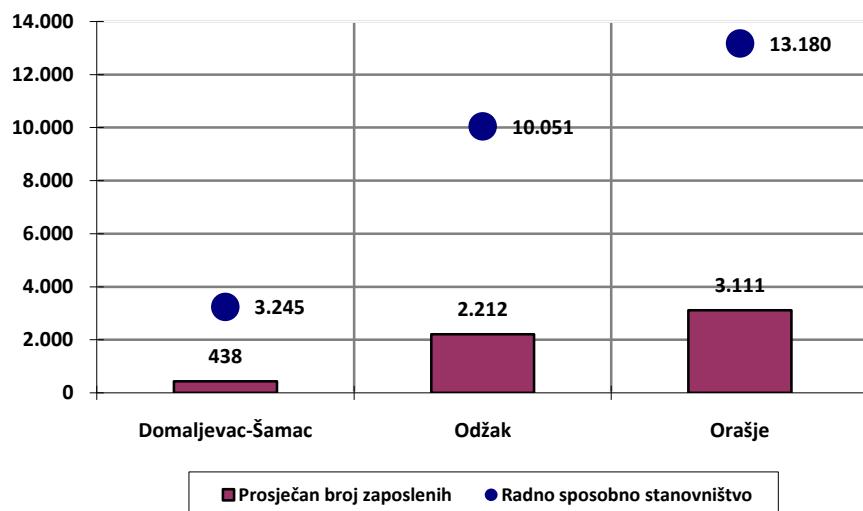
U Županiji Posavskoj u 2015. godini ostvareni su porezni prihodi u iznosu od 3 mil. KM, što je u odnosu na 2014. godinu više za 15.4%.

Porezni prihodi po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u Županiji Posavskoj iznosili su 67 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 16.2% i što je 53.4% u odnosu na prosjek FBiH.

U 2015. godini u FBiH ostvaren je prosječan broj zaposlenih u iznosu od 450.121, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine više za 1.5% ili 6.534. U Županiji Posavskoj zaposlenost je iznosila 5.761, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 101 ili 1.8%. Broj zaposlenih u Županiji sudjelovao je u ukupnom broju zaposlenih FBiH sa 1.3%.

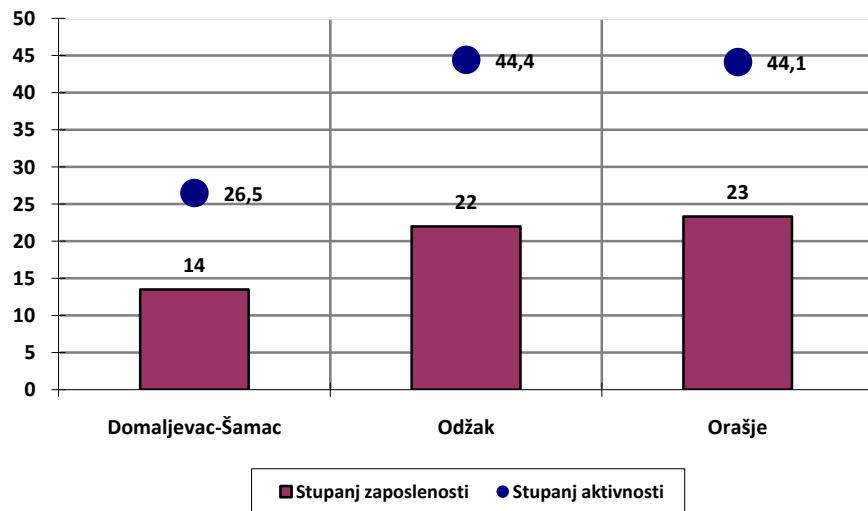
Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u svim općinama Županije, najviše u općini Domaljevac Šamac za 3.5% u odnosu na 2014 godinu.

⁵ Izvor: Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, lipanj 2016.g.



Graf 2.4. Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo po općinama u 2015.g.

Stupanj registrirane zaposlenosti u Županiji Posavskoj po EU metodologiji, točnije po metodologiji Međunarodne organizacije rada (ILO) - (broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi je 21.6% što je u odnosu na 2014. godinu više za 2.6%.



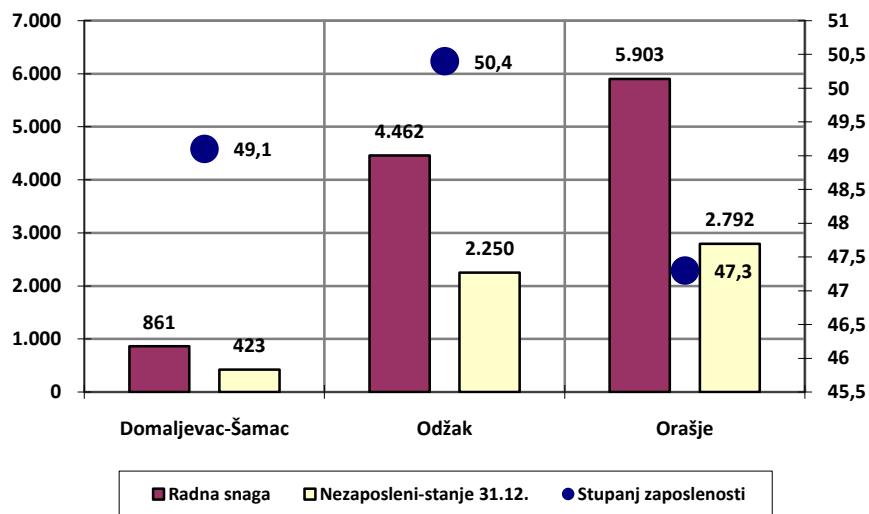
Graf 2.5. Stupanj zaposlenosti i stupanj aktivnosti stanovništva po općinama u 2015.g.

Registrirani broj nezaposlenih u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2015. godine iznosi je 389.865, što je manje za 0.6% u odnosu na 2014. godinu. Registrirana nezaposlenost u Županiji Posavskoj u 2015. godini na kraju prosinca iznosila je 5.465 osobe koje traže zaposlenje, što je za 2.0% manje u odnosu na prethodnu godinu. Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH iznosi je 1.4%.

Najveći broj nezaposlenih osoba registriran je u općini Orašje (0.7% od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH), dok je najmanji broj nezaposlenih u općini Domaljevac-Šamac (0.1% od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH).

Smanjenje broja nezaposlenih zabilježeno je u svim općinama, a najviše u općini Domaljevac-Šamac za 10% u odnosu na prethodnu godinu.

Stupanj nezaposlenosti, prema registriranim podacima, u odnosu na radnu snagu u FBiH u 2015. godini iznosio je 46.4%, a u Županiji Posavskoj 48.7%.



Graf 2.6. Stupanj nezaposlenosti, radna snaga i broj nezaposlenih po općinama u 2015.g.

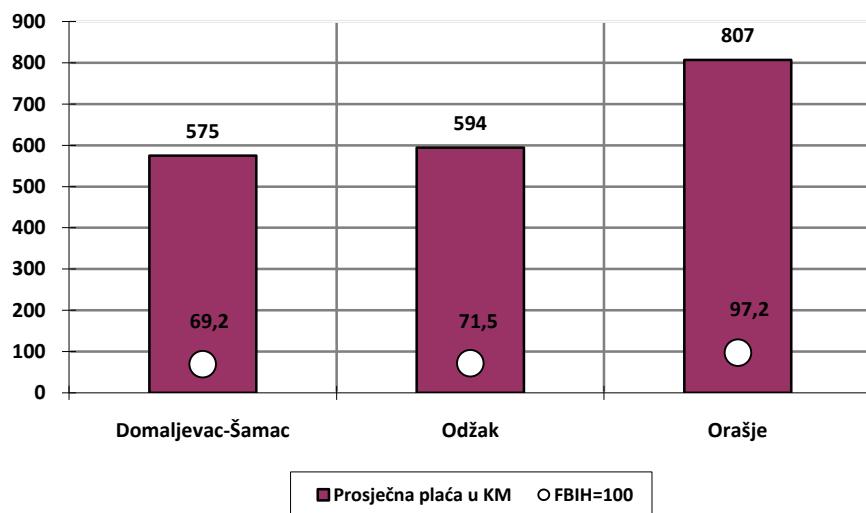
U 2015. godini u FBiH ostvaren je rast fizičkog obujma industrijske proizvodnje po stopi od 2.2%. Učešće fizičkog obujma industrijske proizvodnje u Županiji Posavskoj u industrijskoj proizvodnji Federacije BiH iznosio je 1.0%, dok je u Županiji ostvaren rast fizičkog obujma industrijske proizvodnje po stopi od 1.5%.

Tablica 2.6. Indeksi industrijske proizvodnje prema GIG, KD BiH 2010, Županija Posavska 2015.godina

	2015/2014	
	Federacija BiH	Županija Posavska
INDUSTRIJA – UKUPNO	102,2	101,5
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA		
Intermedijarni proizvodi	107,2	105,4
Kapitalni proizvodi	99,0	120,0
Trajni proizvodi za široku potrošnju	96,4	121,5
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	103,0	92,0
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a		
Prerađivačka industrija	104,2	101,4

U 2015. godini u FBiH prosječna mjesecna isplaćena neto plaća iznosila je 830 KM ili 0.3% manje u odnosu na prethodnu godinu. U Županiji Posavskoj prosječna plaća iznosila je 711 KM, što je više za 2.6% u odnosu na 2014. godinu i što je 85.6% od prosjeka FBiH.

Povećanje prosječne mjesecne plaće zabilježeno je u svim općinama, najviše u Odžaku za 4.0% a najmanje u Orašju za 2.1% u odnosu na prethodnu godinu.

**Graf 2.7.** Pregled plaća po općinama u 2015.g.

Ukupan broj umirovljenika u FBiH u prosincu 2015. godine iznosio je 402.044, što je za 1.8% više nego u istom razdoblju prethodne godine.

U Županiji Posavskoj broj umirovljenika u prosincu 2015. godine iznosio je 3.647, što je za 1.2% više u odnosu na prethodnu godinu ili 0.9% od ukupnog broja umirovljenika u FBiH.

Tablica 2.7. Broj umirovljenika i iznos mirovina, Županija Posavska 2015.godina

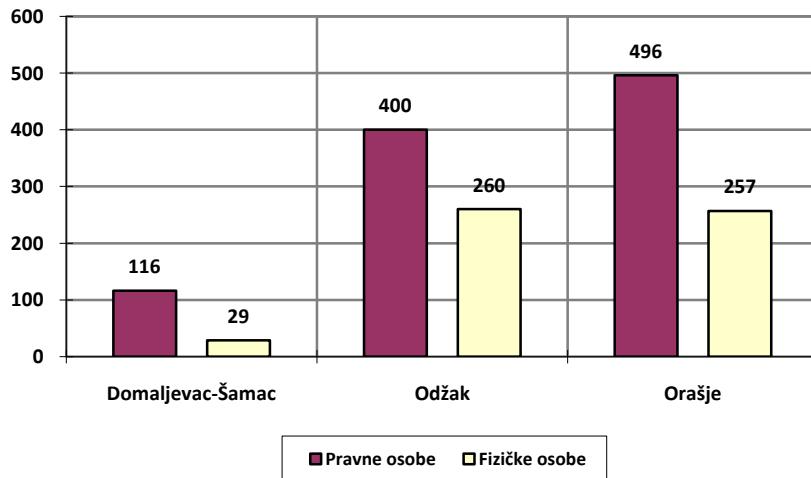
Općina	Broj umirovljenika	Ukupan iznos isplaćenih mirovina	Prosječna mirovina u KM
Domaljevac-Šamac	267	104.872,67	392,8
Odžak	1.431	494.875,32	345,8
Orašje	1.949	742.495,65	381,0
Županija Posavska	3.647	1.342.244	368,0
Federacija BiH	340.848	134.020.516	393,2
UKUPNO MIO FBiH	402.044	147.170.552	366,1

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2015. godine iznosio je 103.066, što je više za 1.6% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u Županiji Posavskoj iznosio je 1.558 i viši je za 5 ili 0.3% u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata Županije Posavske sudjelovao je u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH s 1.5%.

Registrirani broj pravnih osoba u FBiH iznosio je 53.436, što je više za 3.0% u odnosu na prethodnu godinu, dok je u Županiji Posavskoj broj pravnih osoba iznosio 1.012, što je u odnosu na prethodnu godinu ostalo nepromijenjeno. Broj registriranih pravnih osoba u Županiji Posavskoj sudjeluje u ukupnom broju registriranih pravnih osoba u Federaciji BiH sa 1.9%.

Broj registriranih fizičkih osoba – obrtnika sa stanjem na dan 31.12.2015. godine iznosio je 49.630 u FBiH, što je više za 0.1% u odnosu na prethodnu godinu, dok je u Županiji Posavskoj broj registriranih obrtnika iznosio 546, što je više za 5 ili 0.9% u odnosu na 2014. godinu. Broj registriranih fizičkih osoba-

obrtnika u Županiji sudjeluje u ukupnom broju registriranih fizičkih osoba-obrtnika u Federaciji BiH sa 1.1%.



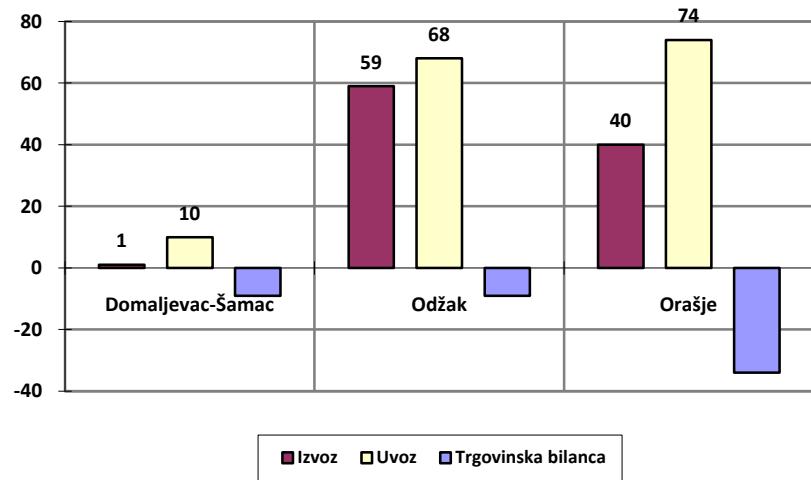
Graf 2.8. Broj registriranih poslovnih subjekata po općinama u 2015.g.

U 2015. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 6.142 mil. KM, što je za 6.3% više u odnosu na izvoz u 2014. godini. U Županiji Posavskoj izvoz je iznosio 100 mil. KM ili 9.5% više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz Županije sudjeluje u ukupnom izvozu FBiH sa 1.6%.

Povećanje izvoza zabilježeno je u općinama Odžak za 30.8% i Domaljevac Šamac za 25.0%, dok je smanjenje izvoza zabilježeno samo u općini Orašje za 11.9% u odnosu na prethodnu godinu.

U 2015. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 10.678 mil. KM, što je za 3.1% više u odnosu na 2014. godinu, dok je u Županiji Posavskoj uvoz iznosio 152 mil. KM ili 17.3 % više u odnosu na 2014. godinu. Uvoz Županije u ukupnom uvozu FBiH sudjeluje sa 1.6%.

Povećanje uvoza zabilježeno je u svim općinama Županije Posavske, a najviše u Orašju za 21.3% u odnosu na prethodnu godinu. Postotak pokrivenosti uvoza izvozom u 2015. godini u FBiH iznosio je 57.5%, a u Županiji Posavskoj 65.5%.



Graf 2.9. Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca po općinama u 2015.g.

Tablica 2.8. Osnovni pokazatelji razvoja FBiH i Županije Posavske u 2014. i 2015.godini

Elementi	Federacija BiH		Županija Posavska		Učešće ŽP u FBiH	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Porezni prihodi u mil. KM	282,6	290,6	2,2	2,6	0,8	0,9
Porezni prihodi po stanovniku u KM	120,9	124,5	57,2	66,5	47,3	53,4
Industrijska proizvodnja – indeks	100,1	102,2	107,5	101,5	-	-
Izvoz robe – u mil. KM	5.779	6.142	91	100	1,6	1,6
Uvoz robe – u mil. KM	10.354	10.678	123	152	1,2	1,4
Pokrivenost uvoza izvozom u %	55,8	57,5	70,2	65,5	125,8	113,9
Trgovinska bilanca u mil. KM (deficit)	-4.575	-4.536	-39	-52	0,9	1,1
Zaposlenost – prosjek	443.587	450.121	5.660	5.761	1,3	1,3
Radno spos.stanovništvo (15-64)	1.611.718	1.611.611	26.881	26.676	1,7	1,7
Radna snaga – broj	835.852	839.986	11.238	11.226	1,3	1,3
Stupanj registrirane zaposlenosti u %	2,5	27,9	21,1	21,6	78,1	77,3
Stupanj aktivnosti u %	51,9	52,1	41,8	42,1	80,6	80,8
Nezaposlenost – stanje 31.12.	392.265	389.865	5.578	5.465	1,4	1,4
Stupanj reg.nezaposlenosti u %	46,9	46,4	49,6	48,7	105,7	104,9
Plaća – prosječna u KM	833	830	693	711	83,2	85,7
Mirovina – prosječna u KM	365	366	366	368	100,3	100,5
Broj umirovljenika – stanje 31.12.	394.900	402.044	3.603	3.647	0,9	0,9
Broj posl.subjekata – stanje 31.12.	101.475	103.066	1.553	1.558	1,5	1,5

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja i FMF

2.7. Pretpostavke i rizici

Osnovni strateški ciljevi Županije Posavske u sljedećem srednjoročnom razdoblju su:

- Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent s razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.
- Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.
- Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu usklađenu s načelima održivog razvoja.

U razdoblju 2017-2019. godina usmjerjenja Vlade Županije Posavske biti će na:

1. Učinkovit sustav podrške poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima za razvoj poljoprivredne proizvodnje.
2. Razvoj malog i srednjeg gospodarstva i obrta kroz stvaranje boljeg poslovnog okruženja, promidžbu poduzetničke kulture i razvojnih pogodnosti Županije.
3. Razvoj turističke infrastrukture i kapaciteta, baziranih prvenstveno na prirodnom i kulturnopovijesnom naslijeđu.
4. Jačanje kapaciteta društvenih organizacija i razvoj društvene infrastrukture.
5. Poticanje ostanka stanovnika kroz pružanje podrške u zapošljavanju i stipendiranju obrazovanja.
6. Poboljšati sigurnosnu situaciju na području Županije i smanjiti rizik od katastrofa uzrokovanih prirodnim i drugim opasnostima.
7. Unaprjeđenje zakonodavnopravnog okvira i uspostavljanje integralnog sustava zaštite okoliša i upravljanja prostorom.
8. Razvoj javne i komunalne infrastrukture u skladu sa potrebama gospodarstva i stanovništva.
9. Podrška primjeni standarda i najboljih tehnologija u zaštiti okoliša i upravljanju prirodnim resursima.

Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija

3.1. Uvod

U Poglavlju 3. su navedene projekcije prihoda za koje se očekuje da će biti dostupni za financiranje javne potrošnje u srednjoročnom razdoblju. Projekcije se temelje na prethodno navedenim makroekonomskim pokazateljima i vladajućim poreznim politikama. Osim toga, ovo poglavlje daje opis fiskalnog okruženja i fiskalne strategije/ pozicije za koju se Vlada Županije Posavske opredijelila.

Uzveši u obzir ostvarenje prihoda, potpora i primitaka u 2015. godini, te osobito njihovu usporedbu s ostvarenjem u prethodnim razdobljima (2009. do 2014. godine) može se zaključiti da se u narednim godinama očekuje djelomično smanjenje fiskalnog opterećenja na županijski Proračun.

Pri definiranju fiskalne strategije u razdoblju 2017.-2019 godina, sukladno postojećim praksama, korišteni su svi raspoloživi podaci, a osobito podaci Federalnog ministarstva financija zasnovani na projekcijama Direkcije za ekonomska planiranja u Bosni i Hercegovini i Odjeljenja za ekonomsku analizu Uprave za neizravno oporezivanje BiH.

3.2. Neizravni porezi koji se prikupljaju na račun Uprave za neizravno oporezivanje

Prihodi prikupljeni po osnovi neizravnih poreza (PDV-a, carinskih dadžbina i akciznih dadžbina) se uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za neizravno oporezivanje, nakon čega se raspodjeljuju u skladu sa Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakonom o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda, slijedećim redom: (1) raspodjela na račun rezervi, (2) raspodjela sredstava za financiranje Institucija BiH, (3) raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikta i (4) otplata vanjskog duga. Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga preostalo se raspodjeljuje između entiteta i vlada nižih razina vlasti u skladu s utvrđenom formulom.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH je detaljno regulirana raspodjela prihoda od neizravnih poreza između Federacije, županija, jedinica lokalne samouprave i direkcija za ceste, te ugrađene mjere koje se odnose na postupno uvođenje novog modela raspodjele prihoda po osnovi neizravnih poreza između svih razina vlasti u Federaciji BiH. Za projekcije prihoda za županijsku i općinsku razinu vlasti korištena je formula postupnog uvođenja modela raspodjele prihoda od neizravnih poreza. Navedena formula je, radi izbjegavanje proračunskog šoka, pri raspodjeli prihoda između županija i općina polazila od povijesnog načела, odnosno učešća županije u ukupno ostvarenim prihodima od poreza na promet, s tim da se u 2011. godini, kao petoj godini primjene modela, kriteriji iz Zakona implementiraju u punom kapacitetu, što znači da povijesni udio kantona u prihodima od poreza na promet u 2011. godini nestaje i da se udio županije u pripadajućem dijelu prihoda županija s Jedinstvenog računa određuje samo na osnovi kriterija.

Projekcije prihoda od neizravnih poreza za razdoblje 2017.-2019. godina preuzete su od Federalnog ministarstva financija, a temelje se na projekcijama Odjeljenja za makroekonomsku analizu pri Upravnom odboru Uprave za neizravno oporezivanje iz svibnja 2016. godine. Raspodjela tih prihoda korisnicima u Federaciji BiH je urađena prema GAP-ovom modelu raspodjele, koristeći propisanu formulu raspodjele tih prihoda utvrđenu Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH.

Na osnovi makroekonomskih pretpostavki izloženih u Poglavlju 2., a uvažavajući gore navedene postavke i projekcije prihoda koje je izradio Odjel za makroekonomsku analizu, projekcije ukupnih prihoda odražavaju očekivanu naplatu neizravnih poreza u 2016. godini od 5.311,8 milijuna KM ili 3,5% više nego

u 2015. godini, dok se u razdoblju 2017.-2019. godina očekuje kontinuirani rast prihoda od neizravnih poreza u visini od 3.2%, 3.2% i 3.1% respektivno, sukladno očekivanom rastu BiH ekonomije.

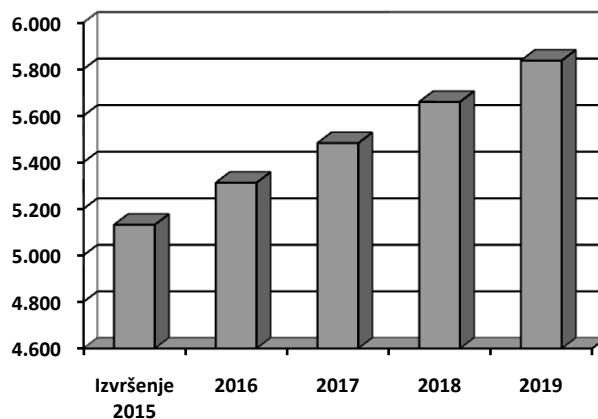
Međutim, pripadajući dio tih prihoda korisnicima u Federaciji BiH, sukladno metodologiji raspodjele s Jedinstvenog računa, ovisi o troškovima financiranja države i utvrđenoj visini plana otplate vanjskog duga. Revidirane projekcije prihoda na Jedinstvenom računu za 2016. godinu i projekcije za razdoblje 2017.-2019.godina prikazane su u Tablici 3.1.

Tablica 3.1. Izvršenje prihoda na Jedinstvenom računu za 2015. godinu, revidirane projekcije prihoda na Jedinstvenom računu za 2016. godinu i projekcije za razdoblje 2017.-2019. godina – osnovni scenarij

u mil KM

	Izvršenje 2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
PDV	3.255,9	3.375,9	3.490,2	3.610,0	3.731,2
Akcize	1.408,1	1.464,5	1.504,2	1.545,1	1.583,0
Carine	239,9	240,8	252,6	264,6	278,4
Putarina	319,8	335,5	342,9	350,1	357,1
Ostalo	35,1	29,2	29,4	29,6	29,8
UKUPNO	5.258,7	5.446,0	5.619,4	5.799,4	5.979,5
Putarina (0,10 KM/l)	-127,6	-134,2	-137,2	-140,0	-142,8
SREDSTVA ZA RASPODJELU	5.131,1	5.311,8	5.482,2	5.659,3	5.836,7

Izvor: OMA Bilten broj 130/131, svibanj/lipanj 2016.



Graf 3.1. Neto prihodi JR s putarinama za razdoblje 2015.-2019. godina (u mil KM)

3.3. Prihodi koji se prikupljaju od strane Županije

Pored prihoda od neizravnih poreza, županije u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju niz drugih izravnih poreza, koji uključuju porez na dobit poduzeća i porez na dohodak, zatim prihode po osnovi županijskih propisa o porezima na imovinu i niz neporeznih prihoda koji im omogućavaju da financiraju ustavom utvrđene funkcije. Pored tog, prihodi od pristojbi, novčanih kazni i naknada kao i prihodi od grantova i donacija, također pripadaju županijama.

Prikupljanje i raspodjela izravnih i drugih prihoda se vrši prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Županiji Posavskoj i financiranju jedinica lokalne samouprave («Narodne novine Županije Posavske» broj 2/97 i 8/05) i Zakonu o porezu na imovinu, naslijede i dar Županije Posavske («Narodne novine Županije Posavske» broj 9/08 i 4/09).

Prihodi od neizravnih poreza

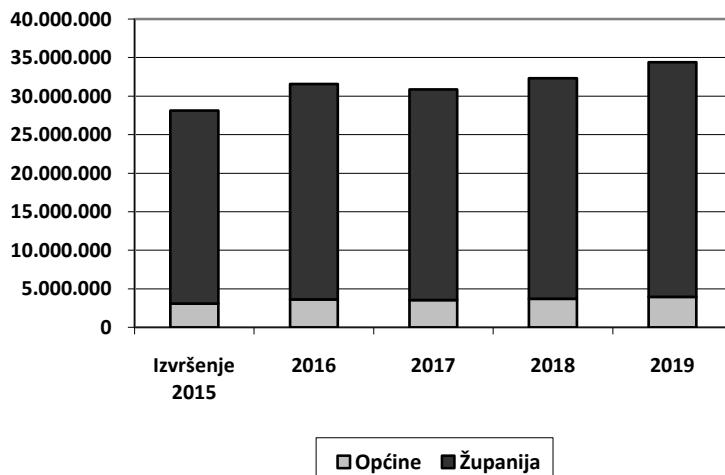
U svibnju 2014. godine dopunom Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14) Županiji Posavskoj je dodijeljen ponder 1,5, a koji se koristi u izračunu udjela Županije u raspodjeli prihoda od neizravnih poreza s Jedinstvenog računa. Pozitivni učinci primjene navedenog pondera mogli su se uočiti već u 2014. godini, a u 2015. godini su izraženi u punom obujmu, što je u toj godini doprinijelo ostvarenju pozitivnog finansijskog rezultata i smanjenju akumuliranog deficitu iz prethodnih godina.

GODINA	KOEFICIJENT	UKUPNO	RAZLIKA
2006	1,840	20.183.329,40	-
2007	1,743	23.619.163,98	3.435.834,58
2008	1,655	23.035.509,65	-583.654,33
2009	1,561	18.527.597,47	-4.507.912,18
2010	1,443	18.926.517,01	398.919,54
2011	1,393	17.928.075,68	-998.441,33
2012	1,364	16.769.479,45	-1.158.596,23
2013	1,363	15.575.242,77	-1.194.236,68
2014	1,348 / 2,009	20.991.148,84	5.415.906,07
2015	1,996 / 2,006	25.747.102,30	4.755.953,46

Projekcije prihoda od neizravnih poreza za 2016. godinu pokazuju njihovo daljnje povećanje za Županiju Posavsku, obzirom da se pri izračunu udjela županija za 2016. godinu po prvi put primijenio kriterij broja stanovnika prema Popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini iz 2013. godine. Istim Popisom Županija Posavska broji oko 23% više stanovnika od podatka koji je korišten u svim dosadašnjim izračunima udjela počevši od prve godine primjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH. Udio Županije Posavske u raspodjeli prihoda od neizravnih poreza za 2016. godinu iznosi 2.247, što je 12.58% više nego u 2015. godini. Prema revidiranim projekcijama prihoda od neizravnih poreza Federalnog ministarstva financija, zasnovanih na projekcijama Odjeljenja za makroekonomsku analizu UIO, iz svibnja 2016. godine procjenjuje se da će prihodi od neizravnih poreza koji pripadaju Županiji Posavskoj u 2016. godini iznositi 31.589.275 KM ili 12,23% više u odnosu na izvršenje ovih prihoda za 2015. godinu. U razdoblju 2017.- 2019. godina očekuje se najprije malo smanjenje za 2,27% u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu, te potom povećanje u 2018. i 2019. godini u odnosu na godine koje im prethode.

Tablica 3.2. Izvršenje prihoda od neizravnih poreza ŽP i općina pojedinačno na Jedinstvenom računu za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. g. i projekcije za razdoblje 2017.-2019. g.

Neizravni porezi	Izvršenje 2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Županija Posavska	28.146.350	31.589.275	30.872.674	32.313.248	34.411.205
Županija	25.049.008	27.968.312	27.333.851	28.609.298	30.466.774
Domaljevac-Šamac	373.569	407.103	397.868	416.433	443.470
Odžak	1.295.178	1.693.875	1.655.449	1.732.695	1.845.192
Orašje	1.428.595	1.519.986	1.485.506	1.554.822	1.655.770
Općine	3.097.342	3.620.964	3.538.822	3.703.950	3.944.431



Graf 3.2. Prihodi od neizravnih poreza Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019. godina

Nadalje, procjenjuje se da će prihodi od neizravnih poreza za direkcije cesta na razini Županije Posavske u 2016. godini iznositi 1.199.602 KM ili 0.33% manje u odnosu na izvršenje ovih prihoda za 2015. godinu. U razdoblju 2017.-2019. godina prihodi od neizravnih poreza za direkcije cesta kretati će se u iznosima 1.172.389 KM, 1.227.095 KM i 1.306.765 KM respektivno.

U Tablici 3.3. prikazano je izvršenje prihoda od neizravnih poreza za direkcije cesta za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. godinu i projekcije prihoda za razdoblje 2017.-2019. godina.

Tablica 3.3. Izvršenje prihoda od neizravnih poreza za direkcije cesta za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. g. i projekcije za razdoblje 2017.-2019. g.

ŽUPANIJA	Izvršenje 2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Županija Posavska	1.203.611	1.199.602	1.172.389	1.227.095	1.306.765
o/t Županija (58%)	698.094	695.769	679.986	711.715	757.924
o/t općine (42%)	505.517	503.833	492.403	515.380	548.841

Tablica 3.3.(a) Projekcije prihoda od neizravnih poreza za direkcije cesta za razdoblje 2016.-2019. g. – općine pojedinačno

OPĆINA	2016.	2017.	2018.	2019.
Općine	503.833	492.403	515.380	548.841
o/t Orašje (52%)	261.993	256.050	267.998	285.397
o/t Odžak (38%)	191.457	187.113	195.844	208.560
o/t Domaljevac-Šamac (10%)	50.383	49.240	51.538	54.884

Kako je već spomenuto, pored prihoda sa Jedinstvenog računa, županije prikupljaju prihode po drugim osnovama (npr. porez na dobit poduzeća i niz neporeznih prihoda). Projekcije ovih prihoda Ministarstvo

financija Županije Posavske priprema na osnovi makroekonomskih prognoza i analizi trendova i već spomenute Projekcije prihoda od strane FMF.

Porez na dobit

Porez na dobit poduzeća izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija predstavlja u cijelosti prihod Županije. Učinci naplate prihoda od poreza na dobit, od uvođenja novog Zakona o porezu na dobit uz prilagođavanje makroekonomskih pretpostavki i povijesnih trendova ostvarenja prihoda po ovoj osnovi, pokazuju stalni rast za županijske proračune, a koji se različito odražavaju za svaku županiju pojedinačno.

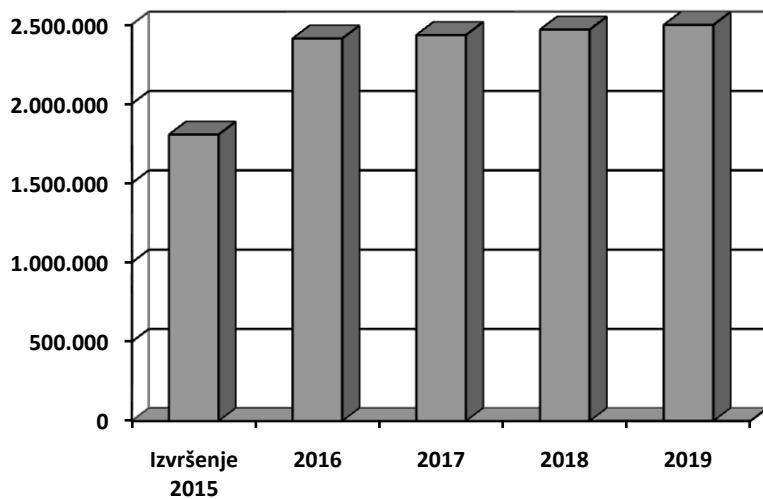
Naime, promatrajući naplatu u proračunu Županije Posavske ovi prihodi su od prve godine primjene Zakona (2008. godine) više nego 2,5 put porasli u 2009. godini te u godinama koje su slijedile nastavili rasti. Izvršenje prihoda od poreza na dobit Županije Posavske u 2015. godini iznosilo je 1.797.631 KM, što je 22,54% više od ostvarenja u 2014. godini. Predviđa se da će prihodi od poreza na dobit (prvenstveno poduzeća) u 2016. godini biti veći za 34,18% od izvršenja za 2015. godinu i iznositi 2.412.121 KM.

Očekuje se da će i u razdoblju 2017.-2019. godina prihodi Županije Posavske od poreza na dobit nastaviti postupno rasti, pa projicirani iznos za 2017. godinu iznosi 2.433.830 KM, a u razdoblju 2018.-2019. iznositi 2.467.904 KM i 2.497.519 KM respektivno.

U Tablici 3.4. prikazano je izvršenje prihoda od poreza na dobit za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. godinu i projekcije za razdoblje 2017.-2019. godina za Županiju Posavsku.

Tablica 3.4. Izvršenje prihoda od poreza na dobit za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. g. i projekcije za razdoblje 2017.-2019. g. za Županiju Posavsku

Vrsta prihoda	Izvršenje 2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Porez na dobit	1.806.010	2.412.121	2.433.830	2.467.904	2.497.519



Graf 3.3. Prijedi od poreza na dobit Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019. godina

Procjenjuje se da će se prihodi od poreza na dobit pojedinaca i poduzeća općina Županije Posavske u razdoblju 2017.-2019. godina kretati u ukupnim iznosima od 2.650 KM do 3.250 KM.

Porez na dohodak

Projekcije prihoda od poreza na dohodak zasnivaju se na odredbama Zakona o porezu na dohodak koji je u primjeni od 1. siječnja 2009. godine. Porez na dohodak predstavlja sintetički oblik prihoda iz poreza na plaću i poreza na dodatna primanja, građanskih poreza (poreza na dobit od gospodarske i profesionalne djelatnosti, poreza na prihod od poljoprivrede, poreza na prihod od autorskih prava, izuma i tehnoloških napredaka, poreza na ukupan prihod fizičkih osoba, te poreza na dohodak od imovine i imovinskih prava) i poreza na prihod od igara na sreću.

Ministarstvo financija Županije Posavske se u planiranju ovih prihoda za sljedeće tri godine isključivo oslanjalo na Projekcije ovih prihoda dobivene od strane FMF. Budući je uvođenjem poreza na dohodak nestao niz poreza građana koje su do sada regulirale županije i prihodi koje su županije oporezivale će postati dio osnovice poreza na dohodak, bilo je potrebno izračunati novu minimalnu stopu za raspodjelu prihoda (između županije i općina) od poreza na dohodak, s prepostavkom neutralnosti prihoda – tj. da prihodi od poreza na dohodak budu na istoj razini prihoda od poreza koji će biti zamijenjeni porezom na dohodak. Izračun novog prosjeka iznosi, na temelju podataka iz 2006. godine, 34,46%. Ovaj prosjek je korišten u svrhu projekcija prihoda za utvrđivanje raspodjele prihoda od poreza na dohodak između županija i općina.

U prvoj godini primjene Zakona (2009. godina), sa stopom poreza od 10% uz osnovni osobni odbitak od 300 KM mjesečno, evidentiran je pad naplate tih prihoda u odnosu na čitav niz poreza koje je zamijenio porez na dohodak. Međutim, već u 2010. godini se naplata ovih prihoda na državnoj razini stabilizirala te je, uključujući i zaostale obveze poreza na dohodak bila veća za 6% u odnosu na 2009. godinu.

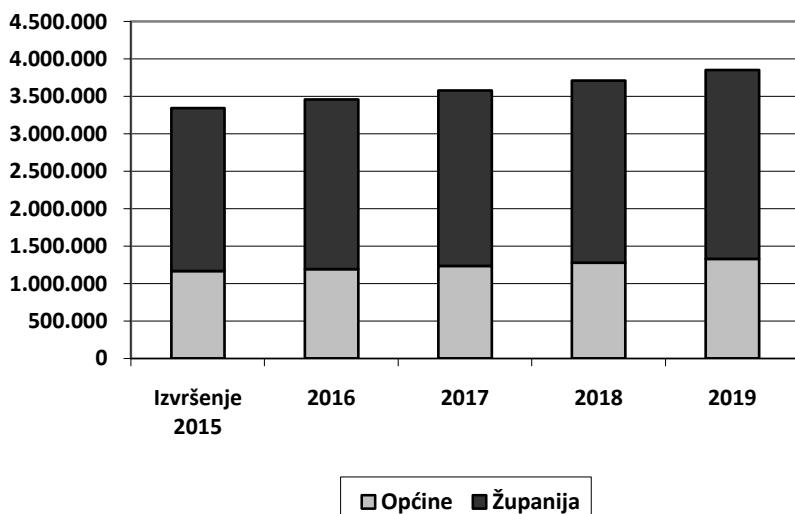
U odnosu na izvršenje prihoda od poreza na dohodak Županije Posavske za 2015. godinu koje je iznosilo 3.342.180 KM, u 2016. godini se očekuje blagi rast ovih prihoda od oko 3,50% (3.459.156 KM), dok se u razdoblju 2017.-2019. godina očekuje daljnji rast ovih prihoda u odnosu na prethodne godine za 3,5% (3.580.227 KM), 3,7% (3.712.695 KM) i 3,8% (3.853.778 KM) respektivno (Tablica 3.5.).

Tablica 3.5. Izvršenje prihoda od poreza na dohodak za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. g. i projekcije za razdoblje 2017.-2019. g. za Županiju Posavsku

ŽUPANIJA	Izvršenje 2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Županija Posavska	3.342.180	3.459.156	3.580.227	3.712.695	3.853.778
o/t Županija	2.174.134	2.267.131	2.346.481	2.433.300	2.525.766
o/t općine	1.168.046	1.192.025	1.233.746	1.279.395	1.328.012

Analizom ostvarenih i raspoređenih prihoda od poreza na dohodak općina Županije Posavske na godišnjoj razini u razdoblju 2010.-2015. godine uočeno je da su se isti kretali u slijedećim rasponima:

- Općina Orašje: 57,39%-62,59% - prosjek 60,30%
- Općina Odžak: 31,46%-35,59% - prosjek 32,50%
- Općina Domaljevac-Šamac: 7,02%-8,28% - prosjek 7,20%.



Graf 3.4. Prihodi od poreza na dohodak Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019. godina

Ostali porezni prihodi

Kategorija Ostalih poreznih prihoda, u koju se ubrajaju prihodi od poreza na imovinu (714), domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze) (715) i ostali porezi (719) će se u Proračunu Županije Posavske za razdoblje 2017.-2019. godina kretati u uobičajenim rasponima od 220-235 tisuća KM. Isti slučaj se očekuje i kod općina Županije Posavske gdje će se ovi prihodi kretati u ukupnim iznosima od 210-220 tisuća KM godišnje.

Neporezni prihodi

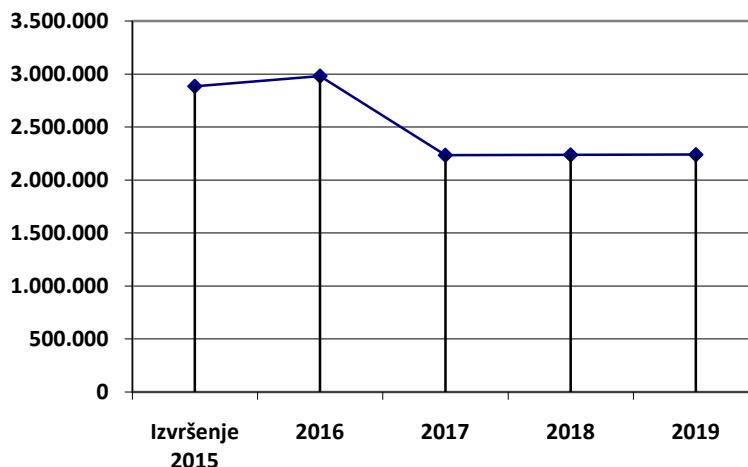
Neporezni prihodi županije uključuju prihode od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihode od pozitivnih tečajnih razlika, naknade, pristojbe i prihode od pružanja javnih usluga u koje se ubrajaju: administrativne, sudske i komunalne pristojbe i ostale proračunske naknade, naknade i pristojbe po Federalnim zakonima i drugim propisima i prihodi od pružanja javnih usluga i neplanirane uplate te novčane kazne.

Očekuje se da će Proračun Županije Posavske u 2017. godini prikupiti 2.234.500 KM neporeznih prihoda, što je 25.07% manje nego što se očekuje u 2016. godini. Nadalje se očekuje da bi se neporezni prihodi za 2018. i 2019. godinu trebali dalje kretati u sličnim ukupnim iznosima kao u 2017. godini, odnosno predviđa se da će iznositi 2.237.500 KM u 2018. godini i 2.239.500 KM u 2019. godini (Tablica 3.6).

Očekivani pad neporeznih prihoda u razdoblju 2017.-2019. godina odnosi se na potrošnju namjenskih prihoda od korištenja poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe. Naime, u razdoblju 2012.-2016. godina iz namjenskih sredstava od korištenja poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, koja su na podračun Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva početkom 2012. godine pristigla u iznosu od preko 3 milijuna KM, izvršeni su planirani radovi u većem obujmu, te se očekuje da će akumulirani višak ovih sredstava biti u cijelosti potrošen tijekom 2016. godine. Stoga se u razdoblju 2017.-2019. godina na ovoj skupini prihoda planiraju samo godišnji prilivi po navedenoj namjeni.

Tablica 3.6. Izvršenje neporeznih prihoda u 2015. godini, plan za 2016. godinu i projekcije za razdoblje 2017.-2019. g. za Proračun Županije Posavske

Vrsta prihoda	Izvršenje 2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
NEPOREZNI PRIHODI	2.885.003	2.981.940	2.234.500	2.237.500	2.239.500
Prihodi od pod.akt.i imovine	2.454	2.490	2.500	2.500	2.500
Nakn.i prist.i prih.od pruž. javn. usl.	2.461.811	2.571.350	1.822.000	1.820.000	1.816.000
Novčane kazne	420.738	408.100	410.000	415.000	421.000



Graf 3.5. Neporezni prihodi za razdoblje 2015.-2019. godina (Proračun Županije Posavske)

Procjene kretanja neporeznih prihoda općina Županije Posavske u razdoblju 2017.-2019. godina pokazuju da će se isti zadržati na razini između 4.7 i 5 milijuna KM godišnje.

Tekuće i kapitalne potpore i kapitalni primici

Tekuće i kapitalne potpore i kapitalni primici uključuju tekuće potpore od međunarodnih organizacija, primljene tekuće potpore od strane proračuna Federacije BiH proračunu Županije Posavske, sredstva iz Proračuna Federacije BiH Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne politike za primjenu Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica s djecom («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine», broj: 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09), donacije, kapitalne potpore od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija i kapitalne potpore od ostalih razina vlasti (Federacije Bosne i Hercegovine) za projekte u srednjim i osnovnim školama i projekte rekonstrukcije cesta, te kapitalne primitike.

U odnosu na razdoblje 2014.-2015. godina, te dijelom 2016. godina u naredne tri godine se očekuje potpuni prestanak priliva sredstava od donacija za poplavljene prostore.

Uzevši u obzir pojačane aktivnosti korisnika Proračuna Županije Posavske i općina Županije Posavske, kao i njihov angažman u apliciranju za novčana sredstva po projektima u zemlji i inozemstvu, realizacija tekućih i kapitalnih potpora bi i dalje trebala ostati barem na razini ostvarenja iz prethodnih godina.

Nadalje, kako su u tijeku konzultacije federalne, županijskih i općinskih/gradskih razina oko nove izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine a čiji ishod bi mogao ponovno porazno djelovati na Proračun Županije Posavske, u razdoblju 2017.-2019. godina planira se i očekuje, kao i u prethodnim godinama, daljnja potpora iz Proračuna Federacije BiH.

Tablica 3.7. Izvršenje tekućih i kapitalnih grantova te kapitalnih primitaka u 2015. godini, plan za 2016. godinu i projekcije za razdoblje 2017.-2019. g. za Proračun Županije Posavske

Vrsta prihoda	Izvršenje 2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Tekući grantovi	5.524.569	5.954.910	5.315.000	5.315.000	5.315.000
Kapitalni grantovi	576.669	687.630	600.000	550.000	600.000
Kapitalni primici	8.240	0	10.000	0	0
UKUPNO:	6.109.478	6.642.540	5.925.000	5.865.000	5.915.000

Ukupni prihod Proračuna Županije Posavske

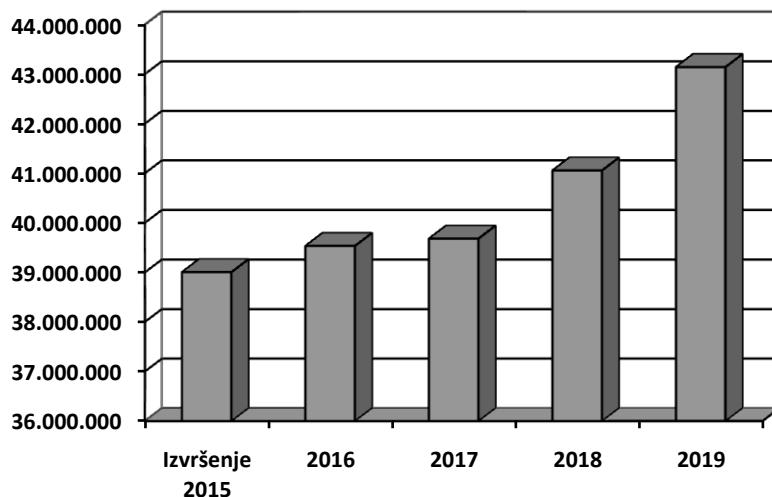
Procjenjuje se da će Proračun Županije Posavske u 2017. godini imati na raspolaganju ukupno 39.680.650 KM, što je 0.4% više u odnosu na očekivanih 39.533.110 KM u 2015. godini.

Očekuje se, također, da će prihodi i primici Županije Posavske dalje porasti na 41.055.710 KM u 2018. godini (3.5% više u odnosu na 2017. godinu), te se u 2019. godini povećati na 43.142.480 KM (5.1% više u odnosu na 2018. godinu). Navedene projekcije su uvjetovane postojećim stanjem u raspodjeli javnih prihoda. Ukoliko u promatranom razdoblju dođe do izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH planirani scenarij će biti upitan.

Više informacija je prikazano u Tablici 3.8.

Tablica 3.8. Prihodi, primici i financiranje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.g.

Vrsta prihoda	Ostvareno	Plan	Prognoza		
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
UKUPNI PRIHODI, TEKUĆE I KAPITALNE POTPORE I PRIMICI	39.003.495	39.533.110	39.680.650	41.055.710	43.142.480
Porezni prihodi	30.005.693	29.907.530	33.020.150	34.452.210	36.486.980
Prihodi od neizravnih poreza	25.747.102	25.835.660	28.013.840	29.321.010	31.224.700
Porez na plaću i Porez na dohodak	2.180.850	2.111.300	2.352.480	2.438.300	2.529.760
Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	1.806.010	1.741.730	2.433.830	2.467.900	2.497.520
Ostali porezni prihodi	271.731	218.840	220.000	225.000	235.000
Neporezni prihodi	2.885.003	2.981.940	2.234.500	2.237.500	2.239.500
Prihodi od pod.aktivnosti i imovine	2.454	2.490	2.500	2.500	2.500
Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	2.461.811	2.571.350	1.822.000	1.820.000	1.816.000
Novčane kazne	420.738	408.100	410.000	415.000	421.000
Tekuće potpore	5.524.569	5.954.910	3.815.000	3.815.000	3.815.000
Kapitalne potpore	576.669	687.630	600.000	550.000	600.000
Prihodi po osnovi zaostalih obveza	3.322	1.100	1.000	1.000	1.000
Kapitalni primici	8.240	0	10.000	0	0

**Graf 3.6.** Prihodi, potpore i primici Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.g.**Tablica 3.9.** Porezni i neporezni prihodi proračuna općina Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.g.

Vrsta prihoda	Ostvareno	Plan	Prognoza		
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
UKUPNI POREZNI I NEPOREZNI PRIHODI	9.526.357	9.937.370	10.256.670	10.562.430	10.962.980
Porezni prihodi	5.014.001	4.952.220	5.479.670	5.715.430	6.045.980
Prihodi od neizravnih poreza	3.611.196	3.615.000	4.031.220	4.219.330	4.493.270
Porez na plaću i Porez na dohodak	1.132.868	1.127.300	1.233.750	1.279.400	1.328.010
Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	3.739	4.700	4.700	4.700	4.700
Ostali porezni prihodi	266.198	205.220	210.000	212.000	220.000
Neporezni prihodi	4.512.356	4.985.150	4.777.000	4.847.000	4.917.000
Prihodi od pod.aktivnosti i imovine	2.111.435	2.279.250	2.250.000	2.270.000	2.290.000
Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	2.274.266	2.679.400	2.500.000	2.550.000	2.600.000
Novčane kazne	27.175	26.500	27.000	27.000	27.000

3.4. Rizici po projekcije prihoda

Obzirom na osnovne postavke projekcija neizravnih poreza i ukupne ekonomske uvjete u BiH i u svijetu ostvarenje projicirane razine prihoda od neizravnih poreza (koji predstavljaju najveću stavku u prihodovnoj strani Proračuna Županije Posavske) u razdoblju 2017-2019 je podložno sljedećim rizicima:

- Projekcije prihoda od neizravnih poreza usko su vezane uz projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svako odstupanje ovih parametara od projiciranih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda;
- Projekcije prihoda su usko vezane za gospodarski rast. Jedan od rizika odnosi se na makroekonomske pretpostavke, koje će ovisiti o utjecaju vanjskih čimbenika, prvenstveno rasta cijene nafte i drugih energenata na svjetskom tržištu i povratnog utjecaja na inflatorna kretanja. Ukoliko su rast i drugi makroekonomski pokazatelji za BiH i FBiH ispod procijenjene razine imati će za posljedicu i drugačija kretanja projekcija prihoda Županije Posavske;

3. Projekcije su rađene pod pretpostavkom da neće doći do prijenosa nadležnosti, s razine FBiH ili jedinica lokalne samouprave na razinu županije ili obratno.

Rizici po ostvarenje projiciranih prihoda u promatranoj razdoblju, osim navedenog, mogli bi biti i razvoj drugih događaja (promjena razine zaduženosti, rad porezne administracije i drugo).

Poglavlje 4.: Upravljanje potrošnjom javnog sektora

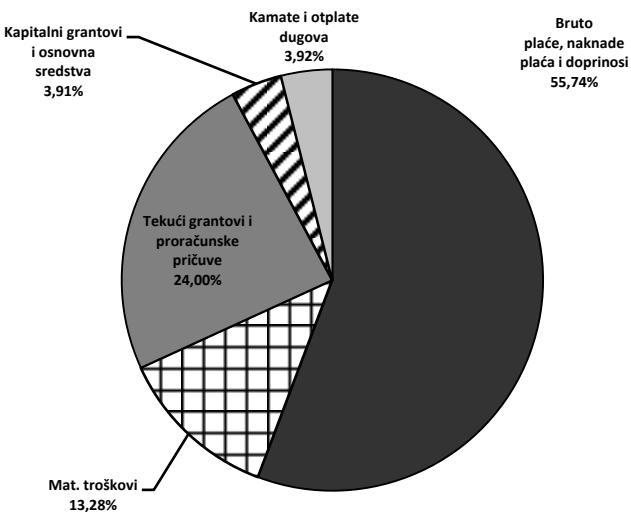
U ovom poglavlju su sažeta ključna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima i proračunske reforme u Županiji Posavskoj. Analiza strukture proračuna po ekonomskim kategorijama predstavlja važan instrument srednjoročnog planiranja, obzirom da se ista može ukazati na strukturalne nejednakosti koje treba uzeti u obzir pri određivanju prioriteta potrošnje i ograničenja potrošnje individualnih proračunskih korisnika.

4.1. Opća struktura i trendovi

Ovaj dio sadrži grubu analizu strukture proračuna i preporuke po pitanju plaća i naknada u javnom sektoru, izdataka za materijal i usluge (materijalnih troškova), transfera i kapitalnih izdataka.

Tablica 4.1. Planirana struktura potrošnje Proračuna Županije Posavske za 2017. g.

Vrsta rashoda	Plan za 2017.g.
Bruto plaće, naknade plaća i doprinosi	22.022.990
Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	4.908.200
Tekući grantovi i proračunske pričuve	9.483.000
Izdaci za nabavku stalnih sredstava i kapitalni grantovi	1.544.000
Izdaci za kamate i otplate dugova	1.549.250
UKUPNO:	39.507.440



Graf 4.1. Planirana struktura potrošnje za 2017. g. (iskazano u % ukupnog Proračuna)

Tablica 4.2. Kretanje strukture potrošnje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.g.

Vrsta rashoda	Ostvareno	Plan	Prognoza		
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Plaće, naknade i doprinosi	20.661.533	21.828.000	22.022.990	23.234.590	23.351.100
Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	4.477.714	4.781.430	4.908.200	5.006.420	5.006.420
Tekući grantovi i proračunske pričuve	7.267.086	9.413.000	9.483.000	10.285.000	10.585.000
Izdaci za nabavku st.sredstava i kapit.grantovi	1.642.272	1.755.930	1.544.000	1.644.000	3.278.500
Izdaci za kamate i otplate dugova	1.915.431	1.570.150	1.549.250	675.260	665.500
UKUPNO	35.964.034	39.348.510	39.507.440	40.845.270	42.886.520

Proračunske struktura prikazane u Tablicama 4.1. i 4.2. te Grafu 4.1 ukazuju na slijedeće glavne značajke Proračuna Županije Posavske:

- Velik iznos proračunskih sredstava (57.45% u 2015. godini, te 55.47%, 55.74%, 56.88% i 54.44% u 2016., 2017., 2018. i 2019. godini respektivno) se alocira na plaće, naknade i doprinose zaposlenih u korisnicima županijskog proračuna. Ovakav udio rashoda za plaće, naknade i doprinose poslodavca rezultat je velikog broja zaposlenika kod proračunskih korisnika kao i postojeće zakonske i druge legislative kojima je uređen način obračuna plaća i naknada uposlenika proračunskih korisnika. U razdoblju listopad 2014.-svibanj 2015. godine osnovice za obračun plaća uposlenika korisnika Proračuna Županije Posavske (osim sudaca, tužitelja i stručnih suradnika u pravosuđu) povećavane su dvaput, te se ukupno povećanje osnovica koje se primjenjuju u cijeloj 2016. godini kreće oko 11%. Također, od rujna 2014. godine povećana je dnevna naknada za topli obrok uposlenika sa 8.00 KM na 10.00 KM. Na taj način uposlenici korisnika Proračuna Županije Posavske su se visinama primanja približili ostalim kantonima/županijama iako su još uvijek među najmanje plaćenima. Nadalje, od 15.07.2016. godini u primjeni je Pravilnik o izmjeni Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH“, broj: 52/16) kojim se propisuje da je neoporezivi dio toplog obroka uposlenika u visini do 1% od prosječne neto plaće isplaćene u FBiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku. Primjenom navedenog, a prema posljednjem objavljenom podatku o iznosu prosječne neto plaće u FBiH, na dnevni iznos toplog obroka od 1.7 KM po uposleniku potrebno je obračunati i uplatiti sva davanja iz plaća i na plaće (nešto više od 1.1 KM davanja), čime se povećava potrošnja na pozicijama Bruto plaća i naknada plaća te Doprinosa poslodavca. Uz sve navedeno, Vlada Županije Posavske je već godinama orijentirana pružanju mogućnosti mladim, obrazovanim osobama, registriranim na Zavodu za zapošljavanje, da putem volonterskog rada u korisnicima Proračuna Županije Posavske, ostvare uvjete za polaganje ispita općeg znanja i steknu osnovna znanja iz oblasti za koje su se obrazovale. Tako je kroz programe volonterskog rada do sada prošlo nekoliko stotina mlađih ljudi, kojima se osiguravaju naknade tijekom volontiranja, a s ovom praksom će se zasigurno nastaviti i u budućem razdoblju.
- Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge kretati će se u uobičajenim iznosima od 11.7 do 12.4% ukupnih rashoda i izdataka. Radi se o uglavnom fiksnim troškovima koji su korisnicima Proračuna Županije Posavske nužni za nesmetano obavljanje redovitih poslova.
- Vodeći se postojećim politikama značajan iznos proračunskih sredstava se alocira na transfere. U razdoblju 2017.-2019. godina nastojati će se povećati razina izdvajanja za tekuće grantove, sukladno strateškim opredijeljenima Vlade Županije Posavske za poticanje razvoja gospodarstva i poljoprivrede, osiguranje maksimalnog poštivanja zakonskih obveza iz oblasti socijalne pomoći, zdravstva i braniteljske populacije te poticanju razvoja kulture, športa i obrazovanja. Planirani iznosi za grantovska izdvajanja (uključujući i proračunske pričuve) kretati će se između 24 i 25% ukupnih planiranih rashoda i izdataka Proračuna u godinama koje slijede.
- U razdoblju 2017.-2019. godina iznos sredstava potrebnih za otplatu dugoročnih zaduženja se postupno smanjuje. U 2017. godini stižu na otplatu zadnje rate glavnice MMF kredita, pa će u toj godini kreditno opterećenje još uvijek biti značajno. U razdoblju 2018.-2019. godina počinje otplata glavnice kredita UniCredit Bank Austrija i Export-Import banke Koreja, međutim kako se radi o dugoročnim kreditima iznosi potrebni za otplatu glavnica 2.5 put su manji nego u 2017. godini.

- Alokacija proračunskih sredstava na nabavku stalnih sredstava i kapitalne investicije je još uvek nedovoljna (4.46% u 2017. godini), i ovisi isključivo o rezultatima aktivnosti korisnika proračuna kod apliciranja na razne projekte. Zamjetan je trend pojačanog angažmana proračunskih korisnika u praćenju poziva i sudjelovanju u programima vanjske i unutarnje pomoći, za što se u budućem razdoblju očekuju i konkretni rezultati. Kako se u 2019. godini, sukladno projekcijama Federalnog ministarstva financija, očekuje izvrsna realizacija prihoda tako se u navedenoj godini planira i veće kapitalno ulaganje, a sve sukladno strateškim ciljevima Vlade.
- Obzirom da je akumulirani deficit Proračuna Županije Posavske na dan 31.12.2015. godine iznosio oko 3 milijuna KM, zakonska je obveza planiranje njegovog pokrića pa se u razdoblju 2017.-2019. godina planira suficit u ukupnom iznosu od 639.610 KM.
- Detaljnije informacije o strukturi potrošnje, kao i procjena rashoda u naredne dvije godine se mogu naći na kraju dokumenta, u Prilogu.

4.2. Plaće i naknade u javnom sektoru

Od 01.10.2014. godine, a na temelju Zaključka o izmjeni Zaključka o visini osnovice za obračun plaća uposlenika korisnika Proračuna Županije Posavske („Narodne novine Županije Posavske“, broj: 10/14), osnovica za obračun plaća uposlenika korisnika Proračuna Županije Posavske povećana je za 5%, odnosno sa 85.00 KM na 90.00 KM, dok je osnovica za obračun plaća uposlenika srednjih i osnovnih škola povećana sa 130.00 KM na 137.00 KM. Daljnje povećanje osnovice za obračun plaća uposlenika korisnika sa 90.00 KM na 94.50 KM, te osnovice za obračun plaća uposlenika srednjih i osnovnih škola sa 137.00 KM na 143.85 KM primjenjuje se od svibnja 2015. godine. Osim tog, od 01.09.2014. godine Vlada Županije Posavske je Zaključkom broj: 01-02-528/14 promijenila dnevnu naknadu za topni obrok zaposlenika Proračuna sa 8.00 KM na 10.00 KM. Navedenim promjenama ublaženo je dugogodišnje nezadovoljstvo uposlenika u korisnicima Proračuna Županije Posavske, te su se razine primanja uposlenika približile (iako ne i izjednačile sa) razinama primanja njihovih kolega u ostalim kantonima/županijama. Međutim, od 15.07.2016. godine uvedena je obveza oporezivanja dijela naknade za topni obrok koji premašuje 1% prosječne federalne neto plaće, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

U 2017. godini se očekuje da će ukupna očekivana potrošnja na bruto plaće, naknade troškova zaposlenih i doprinose poslodavaca u javnom sektoru Županije Posavske iznositi 22.022.990 KM, što je 0.89% više u odnosu na plan proračuna za 2016. godinu. Navedeno povećanje se odnosi na usklađivanje za protekli minuli rad te uključuje obračun sredstava potrebnih za oporezivanje dijela naknade za topni obrok. Pretpostavka je da će Vlada Županije Posavske i dalje biti orientirana angažiranju mladih obrazovanih osoba bez radnog iskustva za rad u statusu volontera. Također se očekuje, da se broj zaposlenih u Proračunu neće značajno mijenjati. Naime, u proteklim godinama izvjestan broj proračunskih korisnika je, kao rezultat nezadovoljstva razinama plaća, napustio posao zbog odlaska u inozemstvo, te će se, sukladno potrebama, vršiti samo popunjavanje upražnjenih radnih mjeseta. I dalje je za svako novo upošljavanje potrebna suglasnost Vlade Županije Posavske, pa se može reći da je u pogledu politike zapošljavanja uvedena čvrsta kontrola.

U razdoblju 2018.-2019. godina izdaci za bruto plaće, naknade troškova zaposlenih i doprinose poslodavca se otvara mogućnost dalnjeg povećanja osnovice za obračun plaća uposlenika korisnika Proračuna Županije Posavske, pa se u 2018. godini planirani iznos potrošnje na bruto plaće i naknade plaća, naknade troškova zaposlenih i doprinose poslodavca povećava za 5.5% u odnosu na plan za 2017. godinu, dok se u 2019. godini ponovno planira samo korekcija iznosa za obračun troškova minulog rada (+0.5%).

Kretanje plaća, naknada, i doprinosa te ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru Županije slijedi u Tablici 4.3.

Tablica 4.3. Plaće u Proračunu Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.g.

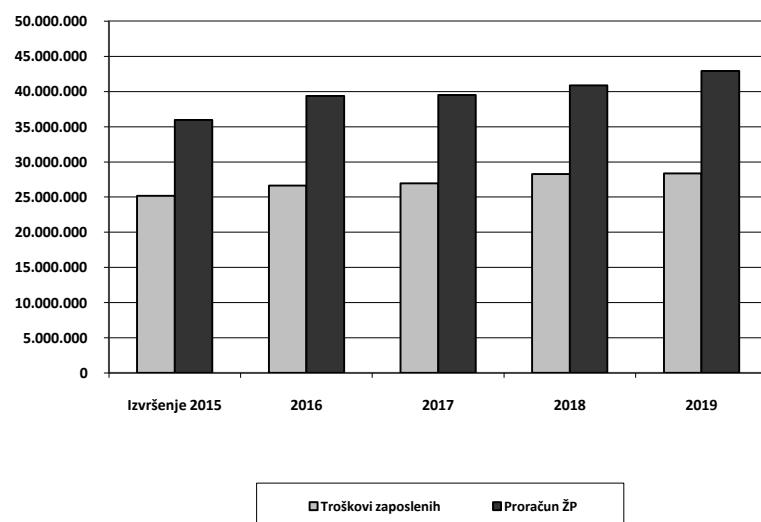
	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Ukupno plaće, naknade i doprinosi	20.661.533	21.828.000	22.022.990	23.234.590	23.351.100
Ukupni broj zaposlenih u Proračunu Žup.Posavske	935	951	951	951	951

4.3. Izdaci za materijal i usluge

Ukupna županijska potrošnja na materijal i usluge u 2017. godini procjenjuje se na 4.908.200 KM što čini 12.42% ukupne potrošnje Županije u istoj godini. U odnosu na plan Proračuna za 2016. godinu ovdje se radi o malom povećanju od 2.65%, što je objektivno zbog neizvjesnog kretanja cijene energenata. Učešće izdataka za materijal i usluge u razdoblju 2015.-2019. godine u ukupnim rashodima prema planiranom kreće se u rasponu od 11.67% do 12.45%. Graf 4.2. stavlja u omjer plaće i materijalne troškove, kao osnovne troškove zaposlenih, i ukupni Proračun Županije Posavske.

Pokušaj smanjenja materijalnih troškova u 2013. i 2014. godini pokazao se teško ostvarivim (osobito zbog kretanja cijena energenata te poplava iz svibnja 2014. godine) čime se dokazalo da razina potrošnje na materijalne troškove i usluge u odnosu na plaće, ukoliko je neodgovarajuća, može rezultirati smanjenjem učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora. Stoga je Vlada Županije Posavske orientirana dalnjem održavanju razine ove potrošnje u navedenim okvirima a radi izbjegavanja situacije u kojoj je ugrožena mogućnost proračunskih korisnika da zajednici pružaju adekvatne usluge.

U 2018. i 2019. godini materijalni troškovi će iznositi po 5.006.420 KM, a što predstavlja minimum potreba za redovitim funkcioniranjem. U okviru izdataka za materijal, sitan inventar i usluge očekuje se da će i dalje najznačajniju stavku predstavljati Ugovorene i druge posebne usluge osobito zbog opredijeljenosti Vlade Županije Posavske da tijekom fiskalne godine kroz volonterski rad angažira što veći broj visokoobrazovanih mladih osoba koje se kao nezaposlene nalaze u evidenciji Službe za zapošljavanje, a čime bi se tim osobama osigurao preduvjet za polaganje ispita općeg znanja i apliciranje na natječaje za koje se traži odrađen pripravnički staž.

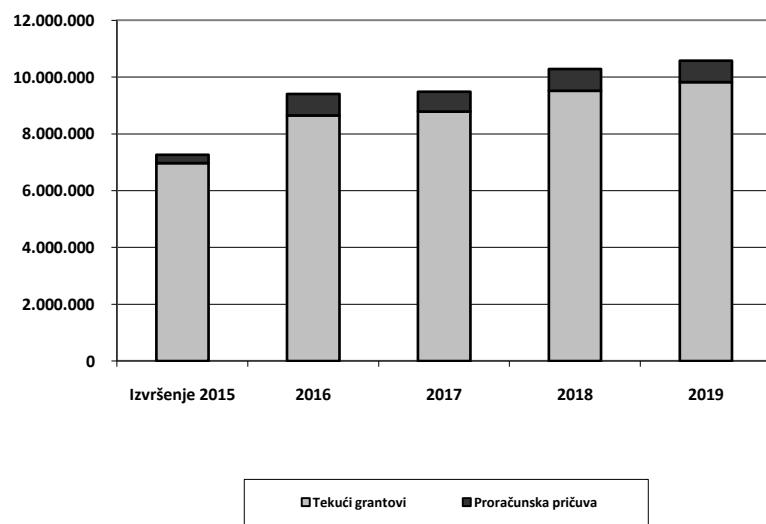
**Graf 4.2.** Omjer troškova zaposlenih i ukupnog Proračuna ŽP u razdoblju 2015.-19.g.

4.4. Transferi

Proračunom Županije Posavske za 2016. godinu planiran je udio ukupnih tekucih transfera i proračunskih pričuva od 21.99% u ukupno planiranim rashodima. U 2017. godini procijenjen je udio ovih transfera u iznosu od 22.24% od ukupnog Proračuna, odnosno 8.787.000 KM u apsolutnom iznosu.

U odnosu na plan za 2016. godinu potrošnja na transfere će u 2017. godini u apsolutnom iznosu biti veća za 134.000 KM ili veća za 1.5%, dok će se izdvajanja za tekuće pričuve najprije smanjiti u 2017. godini za 64.000 KM u odnosu na 2016. godinu, a potom u razdoblju 2018.-2019. godina vratiti na razinu izdvajanja u 2016. godini i iznositi po 760.000 KM u apsolutnom iznosu.

U 2018. i 2019. godini se očekuje daljnje povećanje izdvajanja na transfere, u apsolutnom iznosu od 9.525.000 KM i 9.825.000 KM respektivno, što je 8.4% i 3.2% više u odnosu na godine koje im prethode. Naime, u 2017. godine se očekuje završetak otplate MMF kredita, i otvaranje mogućnosti za ponajprije veće ulaganje u razvoj gospodarstva.



Graf 4.3. Kretanje ukupnih transfera Proračuna ŽP u razdoblju 2015.-2019. godina (u KM)

Tekući transferi drugim razinama vlasti

Udio ukupnih tekucih transfera drugim razinama vlasti (614100) u 2017. godini iznosi 5,3% od ukupnog proračuna, i neće se u većoj mjeri mijenjati u odnosu na plan 2016. godine. Povećanje izdvajanja se planira samo na poziciji Grantovi nižim razinama vlasti pri Ministarstvu financija i poziciji Grant za razvoj turizma pri Ministarstvu prometa, veza, turizma i zaštite okoliša, dok će ostale grantovske pozicije ostati neizmijenjene u odnosu na 2016. godinu. U razdoblju 2018.-2019. godine očekuje se povećanje izdvajanja na transfere drugim razinama vlasti, pa će se isti kretati u apsolutnim iznosima od 2.325.000 KM i 2.415.000 KM respektivno.

U 2018. godini planira se povećanje izdvajanja nižim razinama vlasti, izdvajanja za šumarstvo te u okviru Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa povećanje izdvajanja za visoko školstvo, šport i kulturu i sufinanciranje prijevoza učenika.

U 2019. godini, u odnosu na plan za 2018. godinu, dalje će se povećati davanja nižim razinama vlasti i davanja za šport i kulturu, dok će ostala grantovska izdvajanja u okviru ove kategorije ostati na razini planiranog za 2018. godinu.

Tekući transferi pojedincima

Udio tekućih transfera pojedincima (614200) u ukupnom proračunu za 2016. godinu iznosi 8.1%, te se u 2017. godini planira njihov jednak apsolutan iznos (3.167.000 KM). Sve grantovske pozicije u okviru kategorije transfera pojedincima će u sljedećoj godini ostati u apsolutnim iznosima nepromijenjene u odnosu na plan za 2016. godinu. Ostaje otvorena mogućnost usklađivanja potrebitih iznosa za zdravstvene i socijalne potrebe pri Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne politike, ukoliko do konca 2016. godine stupe na snagu nova zakonska rješenja kojima se uvode nova prava ili povećavaju postojeća.

U razdoblju 2018.-2019. godina tekuci transferi pojedincima će rasti. U 2018. godini planira se blago povećanje izdvajanja za raseljene osobe, povećanje izdvajanja za zdravstvene i socijalne potrebe, izdvajanja za branitelje i izdvajanja za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Ostala izdvajanja planiraju se zadržati na istim razinama (isplate stipendija i izdvajanja za sufinanciranje osnovnog i srednjeg obrazovanja djece s posebnim potrebama). U razdoblju 2018.-2019. godina planira se kontinuirano povećanje izdvajanja za zdravstvene i socijalne potrebe (povećanje za 120.000 KM u 2018. godini i daljnje povećanje za 100.000 KM u 2019. godini). Nadalje u 2018. godini Grant za branitelje i stradalnike Domovinskog rata će se povećati za 18.7% u odnosu na planirano u 2016. godini, i iznositi 950.000 KM u apsolutnom iznosu što će se zadržati i u 2019. godini. Udio tekucih transfera pojedincima u ukupnom Proračunu Županije Posavske u razdoblju 2017.-2019. godina kretati će se u postocima od 8.0%, 8.5% i 8.3% respektivno. Promatrano u apsolutnim iznosima ovi transferi će u 2017. godini iznositi ukupno 3.167.000 KM, u 2017. godini 3.460.000 KM i u 2018. godini 3.570.000 KM.

Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama (614300) su planirani u udjelu 1.3% ukupne potrošnje Županije za 2016. godinu i iznosili su 505.000 KM u apsolutnom iznosu. U narednom razdoblju ovi izdaci se najprije planiraju u istom apsolutnom iznosu (2017. godina), da bi u razdoblju 2018.-2019. godina malo porasli i iznosili po 510.000 KM (povećanje za 1.0% u odnosu na 2016. i 2017. godinu).

Sva izdvajanja u sklopu ove skupine transfera (financiranje političkih stranaka, izdvajanja neprofitnim organizacijama i udruženjima građana – opća i posebna, te izdvajanja za informiranje i financiranje vjerskih zajednica) ostaju najvećim dijelom na istoj razini u apsolutnom iznosu u razdoblju 2016.-2019. godina.

Subvencije javnim poduzećima

U razdoblju od 2016. do 2019. godine ne planiraju se subvencije javnim poduzećima (614400).

Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima

Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima (614500) su u 2016. godini zastupljene sa 6.6% u odnosu na ukupnu potrošnju Županije. U razdoblju 2017.-2019. godina kretanja ovih izdvajanja u odnosu na prethodnu godinu će rasti: u 2017. godini za 7.7%, u 2018. godini za 7.1%, te u 2019. godini za 3.3%.

U ovoj skupini transfera u Proračunu Županije Posavske postoje samo dvije grantovske pozicije i to Grant za razvoj poduzetništva i obrta u razdjelu Ministarstva gospodarstva i prostornog uređenja te u razdjelu Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Grantovi za poljoprivredu, Grantovi za vodoprivredu i Grant za uređenje poljoprivrednog zemljišta. U 2017. godini se planiraju grantovska izdvajanja u

kategoriji subvencija privatnim poduzećima usmjerenim na poljoprivredu, vodoprivredu i uređenje poljoprivrednog zemljišta zadržati na razini planiranog u 2016. godini, što znači da će se u te namjene izdvojiti ukupno 2.000.000 KM. Izdvajanja za uređenje poljoprivrednog zemljišta će se u 2018. i 2019. godini smanjiti u odnosu na izdvajanja u 2016. i 2017. godini, obzirom da se radi o namjenskim sredstvima od naknada za korištenje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe koja su početkom 2012. godine pristigla u iznosu od preko 3 milijuna KM. Kako su iz ovih sredstava u prethodnim godinama izvršeni planirani radovi u većem obujmu, ostatak sredstava (skupa s godišnjim prilivom po ovoj namjeni) planira se u narednom razdoblju ulagati u manjim mjerama na godišnjoj razini. Stoga se za uređenje poljoprivrednog zemljišta u 2017. godini planira izdvojiti 800.000 KM, a u 2018. i 2019. godini po 700.000 KM. Nadalje, ulaganja u poljoprivredu i vodoprivredu će također rasti u 2018. i 2019. godini. U 2018. godini planira se za poljoprivredu izdvojiti po 1.000.000 KM (ili 25% više nego u 2017. godini), a za vodoprivredu po 500.000 KM (ili 25% više nego u 2017. godini). Kod plana grantovske potrošnje pri Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ostavlja se mogućnost da se planirani iznosi alociraju na drugačiji način, ali sve u okviru ukupnog plana.

U razdoblju 2017.-2019. godina planira se povećanje izdvajanja za poticaj razvoja gospodarstva i obrta. U 2017. godini povećanje će iznositi 33.3% ili u apsolutnom iznosu izdvojiti će se 200.000 KM više nego u 2016. godini za ove namjene (ukupno 800.000 KM). Isti apsolutni iznos izdvajanja planira se i u 2018. godini, da bi u 2019. godini potrošnja ponovno porasla i to za 12.5% (+100.000 KM), a sve u skladu sa strateškim opredjeljenjima Vlade.

Drugi tekući rashodi

Izdvajanja za druge tekuće rashode (614800) su u 2016. godini planirana u apsolutnom iznosu od 376.000 KM ili 0.96% ukupne proračunske potrošnje. U razdoblju 2017.-2019. godina ova izdvajanja će se smanjiti obzirom da je Županija u 2015. i 2016. godini izmirila najveći dio obveza po izvršnim sudskim presudama i rješenjima o izvršenju. Stoga će se za navedene namjene u narednom razdoblju planirati u apsolutnom iznosu po 170.000 KM. (smanjenje za 47.85% u odnosu na 2016. godinu). Za povrate se u razdoblju 2017.-2019. godina planiraju jednaki iznosi (po 60.000 KM).

4.5. Kapitalni izdaci

Očekuje se da će kapitalni izdaci u razdoblju 2017.-2019. godina u apsolutnom iznosu najprije opasti pa potom u 2019. godini ponovno porasti. Tako će u 2017. godini u odnosu na planirano u 2016. godini ovi izdaci biti manji za 12.07%, u 2018. godini će u odnosu na 2017. godinu porasti za 6.48% (i dalje ne na razini plana u 2016. godini), da bi u 2019. godini porasli za 99.42% u odnosu na prethodnu godinu.

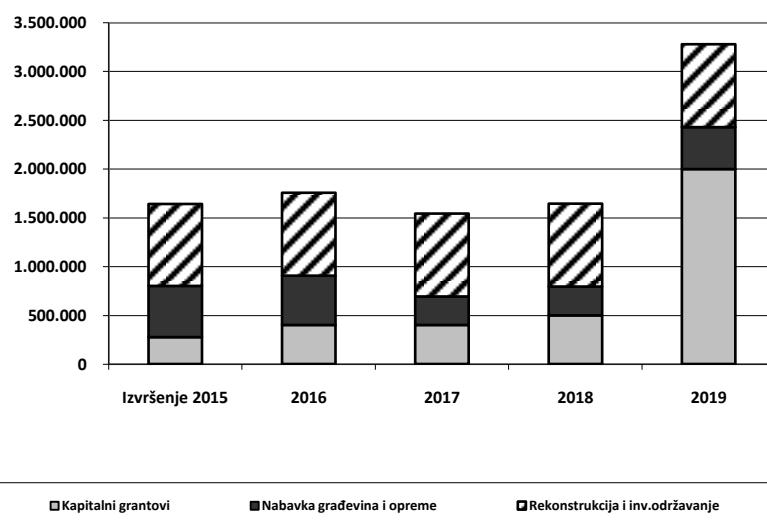
Iako će mogućnost financiranja, unatoč planiranom rastu ukupnih prihoda i primitaka proračuna, biti ograničena zbog prispijeća otplate preuzetih kreditnih obveza, Vlada Županije Posavske je opredijeljena ne samo zadržati kapitalnu potrošnju na razini potrebnoj za zadovoljenje osnovnih potreba proračunskih korisnika i finaliziranje započetih kapitalnih projekata, već i u najvećoj mjeri, kroz programe sufinanciranja, započeti nove kapitalne projekte.

Najveći udio u kapitalnim izdacima u razdoblju 2017.-2018. godina je na stavci 821600 „Rekonstrukcija i investicijsko održavanje“ (u prosjeku između 51% i 55%). Izdaci za ove namjene će se u cijelokupnom promatranom razdoblju kretati u istim apsolutnim iznosima od po 850.000 KM godišnje. Nadalje, u razdoblju 2017.-2019. godina u razdjelu Vlade Županije Posavske planiraju se sredstva za kapitalne grantove u iznosima od 400.000 KM, 500.000 KM i 2.000.000 KM respektivno. Ostatak kapitalnih ulaganja se odnosi najvećim djelom na opremanje novoizgrađenih i postojećih školskih objekata. Završetkom započetih kapitalnih projekata, uz planiranu razinu kapitalne potrošnje, otvoriti će se prostor za nova ulaganja najprije u postojeće, dotrajale školske objekte a potom i objekte i opremu ostalih proračunskih korisnika.

U razdoblju 2017.-2019. godina Vlada Županije Posavske će, u okviru raspoloživih prihodovnih mogućnosti, mijenjati strukturu rashoda u korist kapitalnih izdataka prilikom razmatranja godišnjih proračuna, ako to ocjeni za opravданo i neophodno. U Tablici 4.4 i na Grafu 4.5. prikazano je kretanje planiranih iznosa kapitalnih izdataka u razdoblju 2015.-2019. godina.

Tablica 4.4. Kapitalni izdaci Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.g. (u KM)

	Izvršenje	Plan					Projekcije
		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	
UKUPNI KAPITALNI IZDACI		1.642.272	1.755.930	1.544.000	1.644.000	3.278.500	
Kapitalni grantovi		274.380	400.000	400.000	500.000	2.000.000	
Nabavka građevina i opreme		527.907	505.930	294.000	294.000	428.500	
Rekonstrukcija i investicijsko održavanje		839.985	850.000	850.000	850.000	850.000	



Graf 4.4. Kretanje kapitalnih izdataka Proračuna ŽP u razdoblju 2015.-2019. godina

4.6. Izdaci po osnovi povrata sredstava, unutarnjeg duga, kredita i kamata

U Proračunu Županije Posavske za 2017. godinu potrebno je planirati sredstva za otplatu domaćeg pozajmljivanja (823300) u apsolutnom iznosu od 1.460.220 KM, te izdatke za kamate na domaće pozajmljivanje (616300) u apsolutnom iznosu od 89.030 KM.

Ova sredstva se odnose na otplatu:

- 1) kredita odobrenog iz sredstava OPEC Fonda za međunarodni razvoj u cilju financiranja rekonstrukcije školskih objekata i nabavke odgovarajućeg školskog namještaja (500.000 USD),
- 2) supsidijarnog zaduživanja Županije Posavske kod Federacije BiH za sredstva Međunarodnog monetarnog fonda (I. i II. tranša – 4,5 milijuna KM),

- 3) kredita Export-Import banke Koreja za financiranje Faze II Projekta „Modernizacija bolnica u Bosni i Hercegovini“ (oko 800.000 USD), te
- 4) kredita Austrijske centralne banke za financiranje projekta nabave, instalacije, obuke i održavanja medicinske i nemedicinske opreme i usluga u Kantonalnoj bolnici Orašje (1.980.000 EUR).

U 2017. godini završava otplata glavnice kredita MMF-a, pa će, iako u 2018. godini počinje otplata glavnica korejskog i austrijskog kredita, u 2018. i 2019. godini izdaci po ovim osnovama biti više nego duplo manji.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na svojoj 118. sjednici od 05.06.2014. godine donijela Zaključak V.broj: 1046/2014, kojim je usvojena Informacija o reprogramu kreditnih obveza županija, gradova i općina pogodjenih poplavama i klizištima, te podržala provođenje mjera kako bi se županije, gradovi i općine s područja pogodjenim poplavama i klizištima rasteretili otplate vanjskog duga na rok do 4 godine, odnosno u razdoblju od 2014. godine do konca 2017. godine. S tim u vezi, Županija Posavska je, po primitku informacije o navedenom Zaključku, pokrenula aktivnosti na reprogramu kreditnih obveza po kreditima UniCredit Bank Austria AG i Export-Import Banke Koreja/EDCF.

U kolovozu 2015. godine zaključeni su:

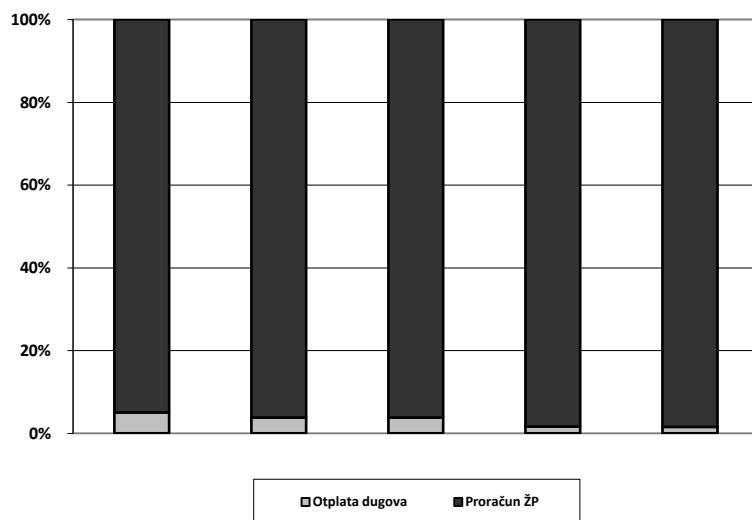
- Amandman 2 na Podugovor o kreditu od 20.03.2012. godine za Projekt nabavke, obuke i održavanja medicinske i nemedicinske opreme i usluga u Kantonalnoj bolnici Orašje (UniCredit Bank Austria AG), kojim se početak otplate glavnice navedenog kredita odgađa do 28.02.2018. godine, i
- Aneks 1 na Podugovor o zajmu od 07.04.2010. godine za Projekt Modernizacija bolnica u Bosni i Hercegovini – Faza II (Export-Import Banka Koreja) kojim se početak otplate ovog kredita odgađa do 15.04.2018. godine.

Reprogramima navedenih kredita ugovoreno je i da će ugovorene obveze po osnovi kamata, naknada i troškova koje će plaćati Dužnik (Županija Posavska), a koje dospijevaju na plaćanje u razdoblju moratorija na otplatu glavnice, refundirati u cijelokupnom iznosu iz Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine. Stoga se u 2017. godini očekuje refundacija kamata u iznosu od 69.120 KM.

Tablica 4.5. Izdaci po osnovi povrata sredstava, unutarnjeg duga, kredita i kamata Proračuna Županije Posavske u razdoblju 2015.-2019.g. (u KM)

Opis	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Kredit OPEC fonda	86.047	90.200	84.960	81.540	78.300
Kredit po III Stand-by aranžmanu MMF-a	1.761.544	1.410.150	1.395.170	0	0
Kredit Export-Import banke Koreja	23.782	25.700	25.020	122.220	120.600
Kredit Austrijske centralne banke	44.057	44.100	44.100	471.500	466.600
UKUPNO:	1.915.430	1.570.150	1.549.250	675.260	665.500

Napomena: Zbog mogućih tečajnih razlika iznosi planirani za otplate dugova (glavnica i kamate) su u planu zaokruženi na više.

**Graf 4.5.** Udio izdataka za otplate dugova u ukupnom Proračunu ŽP u razdoblju 2015.-2019.god.

4.7. Srednjoročne procjene potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji

Sukladno projekcijama potrošnje, obrazloženim na prethodnim stranicama, u tablici 4.6. dat je kratak pregled cijelokupne strukture potrošnje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019. godina.

Tablica 4.6. Struktura potrošnje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 2015.-2019.g. (u KM)

Kategorija	Izvršenje		Plan		Projekcije					
	2015.	%	2016.	%	2017.	%	2018.	%	2019.	%
Plaće, naknade i dopr.poslodavca	20.661.533	57,4	21.828.000	55,5	22.022.990	55,8	23.234.590	56,9	23.351.100	54,4
Mat.troškovi	4.477.714	12,5	4.781.430	12,1	4.908.200	12,4	5.006.420	12,3	5.006.420	11,7
Tekući transferi i pror.pričuve	7.267.086	20,2	9.413.000	23,9	9.483.000	24,0	10.285.000	25,2	10.585.000	24,7
Kapit.ulaganja	1.642.272	4,6	1.755.930	4,5	1.544.000	3,9	1.644.000	4,0	3.278.500	7,6
Izd.po osn.povr. sred.,unutar.duga, kredita i kamata	1.915.431	5,3	1.570.150	4,0	1.549.250	3,9	675.260	1,6	665.500	1,6
UKUPNO	35.964.034	100,0	39.348.510	100,0	39.507.440	100,0	40.845.270	100,0	42.886.520	100,0
Pokriće deficitia iz prethodnih godina	3.039.461		184.600		173.210		210.440		255.960	
SVE UKUPNO	39.003.495		39.533.110		39.680.650		41.055.710		43.142.480	

Poglavlje 5: Proračunski prioriteti za razdoblje 2017.-2019.g.

5.1. Uvod

Proračun je glavni instrument za provođenje politika Vlade. On je sredstvo kojim se strateški ciljevi sprovode u usluge, programe i aktivnosti koje ispunjavaju socijalne i ekonomske potrebe zajednice. Sve svjetske vlade se suočavaju s problemom zahtjeva za sredstvima koji nadmašuju razinu raspoloživih sredstava pa ni Bosna i Hercegovina nije izuzetak u tom smislu. Suočena sa zahtjevima proračunskih korisnika i prioritetima koji nadilaze raspoloživa sredstva, Vlada Županije Posavske mora donijeti odluke o prioritetima unutar različitih politika. Gdje god je moguće, prioriteti bi trebali biti zasnovani na srednjoročnim i dugoročnim društvenim i ekonomskim ciljevima razvojnih politika.

U ovom poglavlju su izložene preporuke Ministarstva financija o srednjoročnim proračunskim prioritetima i početnim ograničenjima potrošnje za 2017. godinu, kao i preliminarne procjene za naredne dvije godine, koje se temelje na analizi Sektora za proračun Ministarstva financija. Ova analize se temelji na informacijama proračunskih korisnika o prioritetnim politikama i indikativnim procjenama potrošnje. Preporuke Ministarstva financija su zasnovane na objektivnoj analizi raspoloživih informacija, dok je donošenje konačnih odluka odgovornost Vlade.

Okosnica srednjoročnog okvira rashoda sažetog u ovom Dokumentu okvirnog proračuna su tri pregleda:

- Procjena proračuna po osnovnim ekonomskim kategorijama
- Planovi i ograničenja funkcionalne/sektorske potrošnje i
- Početna proračunska ograničenja za proračunske korisnike.

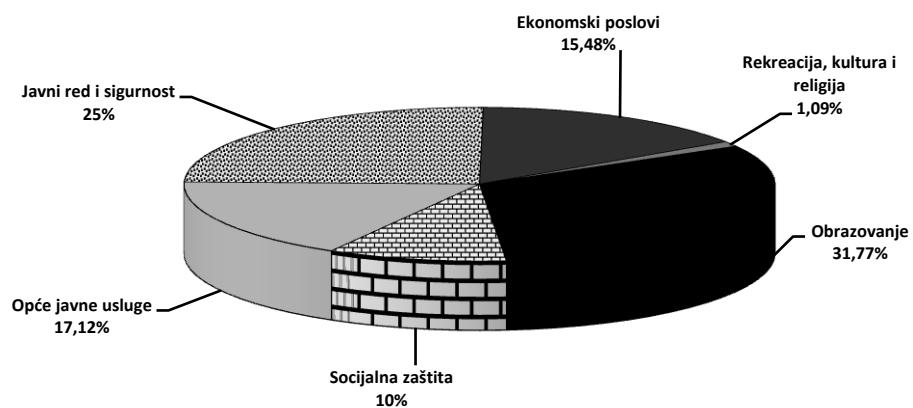
Tablice pregleda prioriteta i proračunske zahtjeve, na zahtjev Ministarstva financija, proračunski korisnici dostavljaju u programskom formatu. Ovi podaci služe kao informacija o proračunu kojom se nastoji unaprijediti transparentnost proračuna odnosno osigurati upravljanje proračunom zasnovano na rezultatima i programima. Međunarodna praksa pokazuje da upravo ovaj način planiranja proračuna unapređuje učinkovitost upravljanja potrošnjom u javnom sektoru.

5.2. Novi trendovi u potrošnji sektora

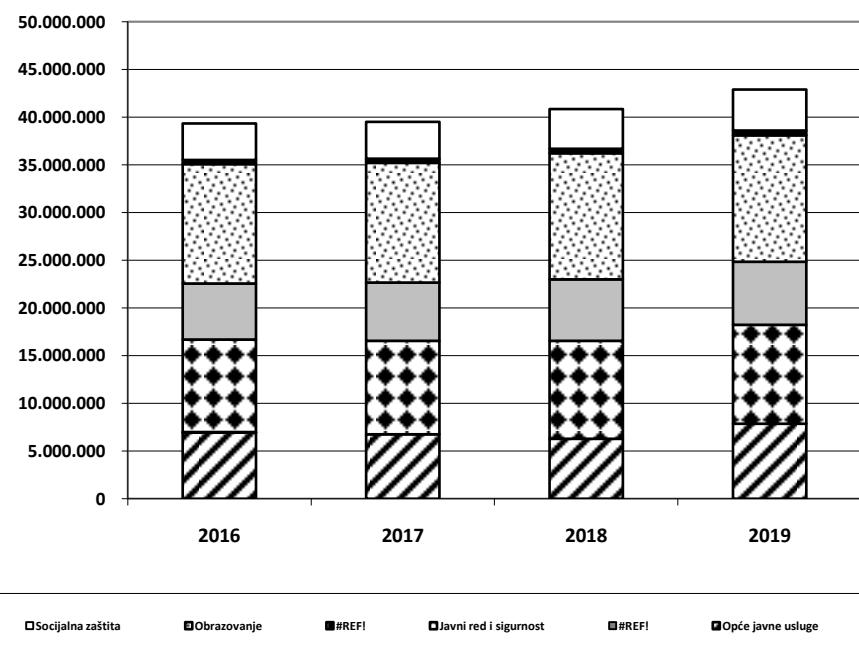
U ovom dijelu se prikazuju trendovi u potrošnji različitih sektora, što daje dodatno obrazloženje odabira proračunskih prioriteta. Prijedlog teksta i grafikona se nalaze u nastavku.

Javne usluge i infrastruktura u Federaciji Bosne i Hercegovine (što uključuje obrazovanje, kulturu, sport, institucije zakonodavne, sudske i izvršne vlasti) se financiraju i pružaju uglavnom na nižim razinama vlasti. Shodno tome, očekivati je da će ove funkcije vlade zauzeti značajan dio proračuna Županije za razdoblje 2015.-2019. godine.

Od početka fiskalne 2015. godine primjenjuje se novi Analitički kontni plan za proračun i proračunske korisnike kao i nova sintetička klasifikacija funkcija vlade (COFOG). Prema navedenoj klasifikaciji u 2016. godini najveća izdvajanja planirana su u klasi 09-Obrazovanje (31.8% ukupnog Proračuna), klasi 03-Javni red i sigurnost (24.6%) i klasi 01-Opće javne usluge (17.8%). Slična kretanja predviđaju se i u razdoblju 2017.-2019. godina. Jedina razlika koja se očekuje jest smanjivanje izdataka za opće javne usluge u 2018. godini obzirom na značajno smanjenje kreditnih obveza koje se očekuje u navedenoj godini. Projicirana struktura potrošnje pojedinačnih sektora za narednu proračunsku godinu (2017. godinu) slijedi na Grafu 5.1 dok je na Grafu 5.2 i u Tablici 5.1. prikazana potrošnja po funkcionalnim sektorima za razdoblje 2016.-2019. godina.



Graf 5.1. Struktura planirane sektorske potrošnje Proračuna ŽP za 2017.g.



Graf 5.2. Struktura potrošnje po funkcionalnim sektorima za razdoblje 2016.-2019. godina

Tablica 5.1. Potrošnja po funkcionalnim sektorima Proračuna ŽP za razdoblje 2016.-2019.g.

Klasa/grupa	Plan		Projekcije	
	2016.	2017.	2018.	2019.
UKUPNI RASHODI	39.348.510	39.507.440	40.845.270	42.886.520
01 Opće javne usluge	6.992.490	6.763.470	6.273.080	7.868.360
Izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi, vanjski poslovi (011)	6.259.890	6.068.910	5.556.310	7.130.240
Opće usluge (013)	732.600	694.560	716.770	738.120
03 Javni red i sigurnost	9.684.200	9.779.870	10.270.610	10.369.790
Policijske usluge (031)	6.094.660	6.130.990	6.429.330	6.506.270
Usluge protupožarne zaštite (032)	332.110	335.360	369.720	372.000
Sudovi (033)	3.144.820	3.198.280	3.351.210	3.370.230
Javni red i sigurnost n.k. (036)	112.610	115.240	120.350	121.290
04 Ekonomski poslovi	5.878.200	6.117.160	6.464.040	6.593.040
Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov (042)	2.774.190	2.771.710	3.054.890	3.058.890
Ekonomski poslovi n.k. (049)	3.104.010	3.345.450	3.409.150	3.534.150
08 Rekreacija, kultura i religija	430.000	430.000	465.000	505.000
Usluge sporta i rekreacije (081)	210.000	210.000	210.000	220.000
Usluge kulture (082)	40.000	40.000	75.000	105.000
Usluge emitiranja i izdavaštva (083)	30.000	30.000	30.000	30.000
Religijske i druge zajedničke usluge (084)	150.000	150.000	150.000	150.000
09 Obrazovanje	12.517.210	12.551.840	13.205.710	13.279.750
Predškolsko i osnovno obrazovanje (091)	7.589.550	7.583.240	7.973.330	8.016.910
Srednje obrazovanje (092)	3.811.410	3.851.570	4.045.100	4.066.730
Visoko obrazovanje (094)	320.000	320.000	370.000	380.000
Obrazovanje n.k. (098)	796.250	797.030	817.280	816.110
10 Socijalna zaštita	3.846.410	3.865.100	4.166.830	4.270.580
Socijalna zaštita n.k. (109)	3.846.410	3.865.100	4.166.830	4.270.580

5.3. Pregled prioriteta proračunskih korisnika

Ministarstvo financija Županije Posavske je koncem lipnja 2016. godine dostavilo Proračunske instrukcije br. 1 svim proračunskim korisnicima Županije i pritom im dalo rok do sredine srpnja za popunjavanje Tablica pregleda prioriteta i njihovu dostavu Ministarstvu financija. Svrha ovih tablica je da se korisnicima da mogućnost sudjelovanja u izradi Dokumenta okvirnog proračuna predstavljajući svoje glavne prioritete u raspodjeli sredstava za predstojeće srednjoročno razdoblje, u skladu s ekonomskim i socijalnim ciljevima politika Županije.

Kao dio ovog procesa od proračunskih korisnika se tražilo da pripreme četiri tablice koristeći jednostavnu programsku formu za alociranje troškova po svakom programu razvrstanom po ekonomskoj klasifikaciji. U Tablici 0. proračunski korisnici su trebali definirati svoju programsku strukturu uključujući strateške ciljeve, programe, programske ciljeve i pokazatelje učinka. Tablica 1. se odnosila na sažetak postojećih programa, aktivnosti i usluga koje pruža proračunski korisnik uz navođenje kako finansijskih tako i nefinansijskih pokazatelja učinkovitosti programa odobrenih u Proračunu za 2016. godinu te procijenjenih u razdoblju 2017.-2019. godine. Moguće nove prijedloge visokoprioritetne potrošnje, koje će Vlada Županije Posavske razmatrati, korisnici su trebali unijeti u Tablicu 2. a u Tablicu 3. sažetke predloženih opcija uštede od niskoprioritetnih programa i programa koji ne ostvaruju željene rezultate. Informacije dostavljene u ove četiri tablice potom se konsolidiraju po programima i po ekonomskoj klasifikaciji u Tablicama 4. i 5. dok se bilanca proračunskog korisnika prikazuje u Tablici 6.

Dostavljene informacije korištene su kao ulazni elementi pri određivanju prioriteta za alokaciju proračunskih sredstava na one programe i aktivnosti koji najviše doprinose ostvarenju najvažnijih ekonomskih i socijalnih politika.

U nastavku je dat sažeti prikaz (Tablica 5.2.) potrebnih dodatnih sredstava koje zahtijevaju proračunski korisnici u odnosu na proračun Županije Posavske za 2016. godinu.

Tablica 5.2. Zahtijevana dodatna sredstva za razdoblje 2017.-2019.g.

u 000 KM

RB	Proračunski korisnik	Plan	Zahtjevi za dodatnim sredstvima u 000				Ukupna sredstva		
			2016.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.
1.	<i>Skupština⁶</i>	717,88	+21,2	+0,4	+0,4		739,07	739,47	739,87
2.	<i>Vlada Županije Posavske</i>	2.529,03	-89,6	+183,7	+1.521,0		2.439,43	2.623,13	4.144,10
3.	<i>Ured za raseljene</i>	67,21	0,0	0,0	0,0		67,21	67,21	67,21
4.	<i>Ured za zakonodavstvo</i>	48,00	+5,0	+2,2	+0,2		53,01	55,25	55,44
5.	<i>Služba za odnose s javnošću</i>	102,00	-7,9	-0,5	+1,4		94,10	93,58	95,02
6.	<i>Ured za gospodarski razvoj ŽP</i>	163,20	+4,6	+8,4	+0,8		167,81	176,24	177,02
7.	<i>Zajednička služba Vlade</i>	726,68	-46,7	+4,8	+4,1		680,00	684,80	688,90
8.	<i>Ministarstvo unutarnjih poslova</i>	6.094,66	+199,1	-117,5	0,0		6.293,76	6.176,24	6.176,24
9.	<i>Ministarstvo pravosuđa i uprave</i>	112,61	+17,4	0,0	0,0		130,00	130,00	130,00
10.	<i>Općinski sud Orašje</i>	1.609,28	+78,1	0,0	0,0		1.687,42	1.687,42	1.687,42
11.	<i>Općinsko pravobraniteljstvo Orašje</i>	43,05	+11,1	-4,8	+0,2		54,12	49,32	49,53
12.	<i>Općinsko pravobraniteljstvo Odžak</i>	54,85	+1,4	+2,8	+0,8		56,24	59,04	59,81
13.	<i>Zavod za pružanje pravne pomoći</i>	74,10	+2,5	+3,8	+0,9		76,59	80,41	81,26
14.	<i>Ministarstvo gospodarstva i prost. uređenja</i>	824,90	+201,0	0,0	0,0		1.025,90	1.025,90	1.025,90
15.	<i>Ministarstvo financija</i>	2.632,57	-111,4	-747,3	+46,5		2.521,22	1.773,93	1.820,40
16.	<i>Min.zdravstva, rada i socijalne politike</i>	2.760,20	+1.739,5	-100,0	0,0		4.499,70	4.399,70	4.399,70
17.	<i>Min.prometa, veza, turizma i zaštite okoliša</i>	1.673,50	+40,0	0,0	0,0		1.713,50	1.713,50	1.713,50
18.	<i>Min.poljopr. vodoprivrede i šumarstva</i>	2.774,19	+200,0	+200,0	+200,0		2.974,19	3.174,19	3.374,19
19.	<i>Min.prosvjete, znanosti, kulture i športa⁷</i>	12.997,56	+241,6	-95,5	-43,0		13.239,17	13.143,67	13.100,67
20.	<i>Ministarstvo branitelja</i>	1.086,21	+107,0	+64,6	+1,8		1.193,24	1.257,86	1.259,70
21.	<i>Agencija za privatizaciju</i>	187,10	0,0	0,0	0,0		187,10	187,10	187,10
22.	<i>Uprava za civilnu zaštitu</i>	332,11	+13,8	+14,3	+14,6		345,90	360,15	374,75
23.	<i>Kantonalni sud Odžak</i>	657,78	+20,2	+2,0	+3,0		678,00	680,00	683,00
24.	<i>Županijsko pravobraniteljstvo</i>	74,45	+7,6	0,0	0,0		82,00	82,00	82,00
25.	<i>Kantonalno tužiteljstvo</i>	637,23	+9,3	+31,6	+3,8		646,48	678,09	681,93
26.	<i>Županijska uprava za inspekcijske poslove</i>	418,51	-17,0	0,0	+20,0		401,51	401,51	421,51
UKUPNO:		39.398,86⁸	+2.647,81	-546,96	+1.776,46		42.046,67	41.499,71	43.276,17

Ukupan zahtjev za dodatnim sredstvima u 2017. godini iznosi 2.647.810 KM. Najveći zahtjev za većim dodatnim sredstvima u apsolutnom iznosu izložen u Tablicama pregleda prioriteta proračunskih korisnika, bio je kod Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike (preko 1,7 milijuna KM više), uslijed planiranja novog programa utroška – uvođenje prava na dječji doplatak u postojećem grantu, kao i za nabavku potrebne medicinske opreme.

⁶ Skupština Županije Posavske s potrošačkom jedinicom Stručna služba Skupštine Županije Posavske

⁷ Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa s potrošačkim jedinicama: Školski centar Fra Martina Nedića Orašje, Srednja strukovna škola Orašje, Srednja škola Pere Zečevića Odžak, Osnovna škola Orašje, Osnovna škola Vladimira Nazora Odžak, Osnovna škola Ruđera Boškovića D.Mahala, Osnovna škola Fra Ilije Starčevića Tolisa, Osnovna škola Stjepana Radića O.Luka-Bok, Osnovna škola A.G.Matoša Vidovice i Osnovna škola Braće Radića Domaljevac.

⁸ Ukupni iznos Proračuna u stupcu veći je od usvojenog Proračuna za 50.350 KM prema Odluci o unosu i raspoređivanju donacije broj: 01-02-300/16 od 16.06.2016.godine

Značajnije povećanje u odnosu na 2016. godinu u absolutnim iznosima tražili su i: Ministarstvo unutarnjih poslova (oko 200 tisuća KM više – upošljavanje novih djelatnika, izgradnja vlastitih prostorija za CIPS, uspostava video nadzora i zamjena dotrajalih vozila), Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja (oko 200 tisuća KM više – povećana ulaganja u razvoj poduzetništva i obrta), Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa s potrošačkim jedinicama (oko 240 tisuća KM više – upošljavanje novih djelatnika i potrebna kapitalna ulaganja za škole), Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (200 tisuća KM više – povećana ulaganja u poljoprivrednu, vodoprivredu i šumarstvo) i Ministarstvo branitelja (oko 100 tisuća KM više – usklajivanje izdvajanja za branitelje i stradalnike Domovinskog rata s važećim zakonskim rješenjima). Većina proračunskih korisnika je u svojim zahtjevima za 2017. godinu uzela u obzir zakonsko povećanje plaće za protekli minuli rad kao i potrebu izdvajanja sredstava za oporezivanje dijela toplog obroka zaposlenika.

Obzirom da je, kao što je već navedeno, ukupna razina zahtjeva za dodatnim sredstvima premašila razinu raspoloživih sredstava za financiranje u razdoblju 2017.-2019. godina, zahtjevi su rangirani po prioritetnosti i očekivanim rezultatima, na temelju čega je izvršena alokacija sredstava.

5.4. Proračunski prioriteti po sektorima i korisnicima za razdoblje 2017.-2019. godina

Preporuke za proračunska ograničenja zasnivaju se na ograničenom rastu raspoloživih prihoda, prioritetima proračunskih korisnika kao i opcijama uštede. Ukupan proračunski okvir Županije Posavske za 2017. godinu iznosi 39.507.440 KM, 40.845.270 KM za 2018. godinu i 42.886.520 KM za 2019. godinu.

Ministarstvo financija je izvršilo pregled i analize podataka dostavljenih od strane korisnika i na temelju istih dalo svoje preporuke o gornjim granicama potrošnje za svakog korisnika (Tablica 5.3), što predstavlja ograničenje za zahtjeve korisnika koji će biti dostavljeni kasnije u proračunskom ciklusu. Kvaliteta preporuka ovisi o kvaliteti dostavljenih podataka. Uzimajući u obzir činjenice da su sredstva ograničena i da se ne mogu ispuniti svi zahtjevi proračunskih korisnika, Ministarstvo financija je koristilo, prilikom analize Tablica pregleda prioriteta, slijedeće kriterije:

RB.	Naziv kriterija	Opis
1.	Pridržavanje instrukcija i uputa Ministarstva financija	- format i vremenski okvir koji su izloženi u Proračunskim instrukcijama
2.	Analiza politika	- dosljednost politikama i prioritetima Vlade - primjerenost i izvedivost programa - učinci programa (učinci iz ranijeg razdoblja i željeni očekivani rezultati)
3.	Finansijska analiza	- na čemu se zasniva procjena troškova - mogućnost definiranja opcija ušteda - izvori financiranja - ostvarenje vrijednosti za uložena sredstva za nove prijedloge visokoprioritetne potrošnje

Nakon analize dostavljenih Tablica pregleda prioriteta, u smislu pridržavanja zadanim rokovima i kvaliteti dostavljenih podataka, Ministarstvo financija je utvrdilo slijedeće:

- Većina proračunskih korisnika nije u zadanom vremenskom roku dostavila tražene podatke, dok izvjestan broj proračunskih korisnika uopće nije dostavio tablice pregleda prioriteta;
- Zahtjevi za dodatnom potrošnjom su bolje obrazloženi nego u prethodnim godinama, iako još uvijek nedovoljno za provedbu detaljne analize i donošenje odluka na temelju istih; proračunski korisnici moraju biti svjesni da će u uvjetima pomanjkanja finansijskih sredstava samo dobro obrazložen zahtjev za povećanjem sredstava, utemeljen na realnim

osnovama koje se mogu dokumentirati, ući u ozbiljnije razmatranje za dodjelu raspoloživih finansijskih sredstava;

- Ukoliko u razmatranje uzmemmo samo prihode koje Županija može realno ostvariti (bez potpora i primitaka) procjena troškova proračunskih korisnika se u većini slučajeva ne zasniva na objektivnim činjenicama pa potražnja premašuje raspoloživa sredstva;
- Kao i u prethodnim godinama mogućnosti potencijalnih ušteda za programe niskog prioriteta ili one s lošim učincima nisu prepoznate pa niti jedan proračunski korisnik nije naveo predložene opcije uštede.

Ministarstvo financija je spremno u narednom razdoblju i kontinuirano izdvajati potrebno vrijeme i sredstva kako bi se proračunski korisnici još bolje u cilju dostavljanja kvalitetnijih proračunskih informacija u programskom formatu, osiguravajući dvosmjernu komunikaciju i svu potrebnu potporu (bilo organiziranjem radionica za sve proračunske korisnike bilo pojedinačnim susretima). Od ovog procesa se očekuje da osigurava sve kvalitetnije informacije koje će poslužiti kao objektivna osnova za kreiranje fiskalno i ekonomski odgovornog proračuna – sredstva pomoću kojeg se politike Vlade pretvaraju u programe i usluge u korist njenih građana.

Tablica 5.3. Gornje granice potrošnje po proračunskim korisnicima za razdoblje 2016.-2019.g.

Fkc.kod	Sektor/funkcije	Proračun za 2016.	Zahtjev za 2017.	Zahtjev za 2018.	Zahtjev za 2019.	Odobreno za 2017.	Odobreno za 2018.	Odobreno za 2019.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ukupni rashodi	39.398.860	42.046.670	41.499.710	43.276.170	39.507.440	40.845.270	42.886.520
01	Opće javne usluge	6.986.570	6.761.850	6.213.610	7.787.960	6.763.470	6.273.080	7.868.360
	10010001 Skupština Županije Posavske	643.810	739.070	739.470	739.870	649.280	675.330	679.320
	10010002 Stručna služba Skupštine	74.070				75.280	79.390	80.280
	11010001 Vlada Županije Posavske	2.529.030	2.439.430	2.623.130	4.144.100	2.439.430	2.623.130	4.144.100
	11010002 Ured za raseljene	67.210	67.210	67.210	67.210	67.540	72.920	73.120
	11010003 Ured za zakonodavstvo	48.000	53.010	55.250	55.440	53.010	55.250	55.440
	11010004 Služba za odnose s javnošću	102.000	94.100	93.580	95.020	95.340	100.120	100.560
	11010005 Ured za gospodarski razvoj ŽP	163.200	167.810	176.240	177.020	167.810	176.240	177.020
	12010001 Zajednička služba Vlade	726.680	680.000	684.800	688.900	694.560	716.770	738.120
	16010001 Ministarstvo finansija	2.632.570	2.521.220	1.773.930	1.820.400	2.521.220	1.773.930	1.820.400
03	Javni red i sigurnost	9.690.120	10.050.510	9.982.670	10.005.940	9.779.870	10.270.610	10.369.790
	13010001 Ministarstvo unutarnjih poslova	6.094.660	6.293.760	6.176.240	6.176.240	6.130.990	6.429.330	6.506.270
	14010001 Ministarstvo pravosuđa i uprave	112.610	130.000	130.000	130.000	115.240	120.350	121.290
	14020003 Općinski sud Orašje	1.609.280	1.687.420	1.687.420	1.687.420	1.631.860	1.709.100	1.716.850
	14050001 Općinsko pravobraniteljstvo Orašje	43.050	54.120	49.320	49.530	44.030	46.190	46.890
	14050002 Općinsko pravobraniteljstvo Odžak	54.850	56.240	59.040	59.810	56.240	59.040	59.810
	14060001 Zavod za pružanje pravne pomoći	74.100	76.590	80.410	81.260	76.590	80.410	81.260
	23010001 Uprava za civilnu zaštitu ŽP	332.110	345.900	360.150	374.750	335.360	369.720	372.000
	24010001 Kantonalni sud Odžak	657.780	678.000	680.000	683.000	666.600	698.130	701.890
	26010001 Županijsko pravobraniteljstvo	74.450	82.000	82.000	82.000	76.480	80.250	81.600
	27010001 Kantonalno tužiteljstvo	637.230	646.480	678.090	681.930	646.480	678.090	681.930
04	Ekonomski poslovi	5.878.200	6.302.200	6.502.200	6.722.200	6.117.160	6.464.040	6.593.040
	15010001 Minist.gospodarstva i prost.uređenja	824.900	1.025.900	1.025.900	1.025.900	1.029.580	1.040.760	1.142.260
	18010001 Minist.prometa,veza,turiz.izašt.okoliša	1.673.500	1.713.500	1.713.500	1.713.500	1.718.630	1.741.340	1.742.620
	19010001 Minist.poljopr., vodopr.i šumarstva	2.774.190	2.974.190	3.174.190	3.374.190	2.771.710	3.054.890	3.058.890
	22010001 Agencija za privatizaciju	187.100	187.100	187.100	187.100	189.030	197.660	198.900
	28010001 Žup.uprava za inspekcijske poslove	418.510	401.510	401.510	421.510	408.210	429.390	450.370
08	Rekreacija, kultura i religija	430.000	430.000	430.000	430.000	430.000	465.000	505.000
	20010001 Minist.prosvj., znanosti kulture i športa	430.000	430.000	430.000	430.000	430.000	465.000	505.000
09	Obrazovanje	12.567.560	12.809.170	12.713.670	12.670.670	12.551.840	13.205.710	13.279.750
	20010001 Minist.prosvj., znanosti kulture i športa	1.131.250	1.144.000	1.131.250	1.131.250	1.132.030	1.202.280	1.211.110
	20020002 SŠ P.Zečevića Odžak	1.387.380	3.919.280	3.865.280	3.882.280	1.401.210	1.471.570	1.479.970
	20020003 ŠČ fra M.Nedića Orašje	1.330.450				1.343.570	1.411.950	1.419.230
	20020004 SSŠ Orašje	1.088.580				1.101.790	1.156.580	1.162.530
	20030001 OŠ Orašje	1.187.580	7.745.890	7.717.140	7.657.140	1.197.570	1.258.930	1.265.590
	20030002 OŠ V.Nazora Odžak	2.531.960				2.482.990	2.610.730	2.624.530
	20030003 OŠ R.Boškovića Donja Mahala	697.230				709.030	745.720	750.130
	20030004 OŠ fra I.Starčevića Tolisa	885.500				895.690	942.580	947.960
	20030005 OŠ S.Radića O.Luka-Bok	1.020.960				986.950	1.037.460	1.043.110
	20030006 OŠ A.G.Matoša Vidovice	475.800				472.400	496.420	499.130
	20030007 OŠ Brage Radića Domaljevac	830.870				828.610	871.490	876.460
10	Socijalna zaštita	3.846.410	5.692.940	5.657.560	5.659.400	3.865.100	4.166.830	4.270.580
	17010001 Minist.zdravstva rada i soc.politike	2.760.200	4.499.700	4.399.700	4.399.700	2.771.860	2.908.970	3.010.880
	21010001 Ministarstvo branitelja	1.086.210	1.193.240	1.257.860	1.259.700	1.093.240	1.257.860	1.259.700

5.5. Analiza proračunskih prioriteta

Ministarstvo financija je utvrdilo preliminarni nacrt Proračuna Županije Posavske za 2017. godinu na temelju kvalitete informacija koje su sadržane u Tablicama pregleda prioriteta proračunskih korisnika, kao i ukupnog okvira raspoloživih prihoda. Preliminarnim nacrtom proračuna određene su početne gornje granice rashoda za svakog proračunskog korisnika za naredne tri godine, uzimajući u obzir identificirane ciljeve i predložene prioritete potrošnje.

U Tablicama 5.1 i 5.3 je dat kratak pregled sektorskih i individualnih ograničenja. U nastavku tekstu su izložena dodatna obrazloženja proračunskih prioriteta po sektorima.

U narednoj fiskalnoj godini očekuje se da se prihodovna strana proračuna neće značajno promijeniti u odnosu na planirano za 2016. godinu. Porezni prihodi bi trebali biti veći nego u 2016. godini (za oko 10%), dok bi neporezni prihodi (ovisno o namjenskoj potrošnji do konca 2016. godine) trebali biti manji od planiranih u 2016. godini (oko 25% manji). Tekuće potpore Proračunu Županije Posavske iz federalnog Proračuna za redovito funkcioniranje planirane su u narednom razdoblju u istim apsolutnim iznosima od po 3,5 milijuna KM. Međutim, s određenom dozom zadrške potrebno je uzeti realizaciju ovih potpora, te poslovanje i popratna izdvajanja usmjeravati na prihode čija se realizacija može očekivati s određenom izvjesnošću.

Uvažavajući sve prethodno navedeno, u 2017. godini izdaci za plaće i naknade troškova zaposlenih, doprinose poslodavaca i ostale doprinose povećavati će se samo za minuli rad i obračun davanja za oporezivi dio toplog obroka. Kao i u prethodne dvije godine, planirano je angažiranje mlađih obrazovanih osoba po osnovi ugovora o volonterskom radu. U 2018. godini, prema trenutnoj procjeni kretanja prihoda i primitaka, otvoriti će se mogućnost povećanja plaća uposlenika u korisnicima Proračuna Županije Posavske za oko 5% (povećanje osnovice), da bi se u 2019. godini izdvajanja za ove svrhe ponovno planirala u iznosima korigiranim isključivo za minuli rad.

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge se u 2017. godini povećavaju za 2.7%. Ovdje se zapravo radi o neznatnim korekcijama u planiranju izdataka za materijal, sitan inventar i usluge (kretanje cijena energenata, telekomunikacijskih usluga i ostalo), te će se razina materijalnih troškova planirana u 2017. godini (uz daljnje manje korekcije) nastojati zadržati i u 2018. i 2019. godini.

Na poziciji Tekući transferi (skupa s proračunskim pričuvama) je u 2017. godini planirano povećanje od oko 1.5%, dok će se izdvajanja za tekuće pričuve najprije smanjiti u 2017. godini za 64.000 KM u odnosu na 2016. godinu, a potom u razdoblju 2018.-2019. godina vratiti na razinu izdvajanja u 2016. godini i iznositi po 760.000 KM u apsolutnom iznosu. U okviru povećanja grantovskog izdvajanja u 2017. godini povećati će se izdvajanja za niže razine vlasti, turizam, poduzetništvo i obrt te povrate dok će se smanjiti izdvajanje za izvršne sudske presude i rješenja o izvršenju. U 2018.i 2019. godini dalje će se povećavati izdvajanja za niže razine vlasti i razvoj poduzetništva i obrta te će se povećavati izdvajanja za šumarstvo, poljoprivredu i vodoprivredu, šport i kulturu, prijevoz učenika, zdravstvene i socijalne potrebe i isplate stipendija.

Kapitalna izdvajanja će se u 2017. godini smanjiti za 12.1%. Kapitalni grantovi će u 2017. godini ostati na istoj razini kao i u planu za 2016. godinu, u 2018. godini će se povećati za 25% a u 2019. godini povećati čak na apsolutni iznos od 2.000.000 KM. Ovakva politika izdvajanja sukladna je strateškim opredjeljenjima Vlade Županije Posavske. U 2017. godini smanjiti će se izdvajanja za nabavku stalnih sredstava za 15.6%, a potrošnja planiranih sredstava će se striktno vezati uz transfere iz inozemstva ili s viših razina vlasti. Isti apsolutni iznos potrošnje na nabavku stalnih sredstava (1.144.000 KM) planira se i u 2018. godini, da bi u 2019. godini došlo do povećanja ovog izdvajanja za 11.8%. Smanjenje planiranih sredstava za kapitalne investicije u razdoblju 2017.-2018. godina rezultat je očekivanog završetka određenih projekata izgradnje i opremanja školskih i pomoćnih objekata u školama Županije Posavske.

Izdaci za otplate dugova (pri čemu se misli na otplatu domaćeg pozajmljivanja te kamate i naknade za domaće pozajmljivanje kredita po III Stand-by aranžmanu s MMF-om, OPEC kredita, kredita Export-Import banke Koreja i kredita Austrijske centralne banke) u razdoblju od 2017. do 2019. godine predstavljati će daljnje opterećenje na Proračun Županije Posavske. Tako će se u 2017. godini za ove

namjene izdvojiti oko 3.9% ukupnog Proračuna. U 2018. godini će se kreditni pritisak smanjiti uslijed završetka otplate MMF kredita, pa se očekuje da će izdaci za kamate i otplate dugova u toj godini uzeti 1.7% ukupnog Proračuna za tu godinu. U 2019. godini kreditno opterećenje će dalje pasti pa će u toj godini izdaci za kamate i otplate glavnica iznositi 1.6% ukupnog Proračuna. Dakle, u razdoblju 2017.-2019. godina (uz uvjet da se u 2016. godini izmire pristigle kreditne obveze) za otplate dugova iz Proračuna će trebati izdvojiti oko 2.89 milijuna KM.

Uvodne napomene u obrazloženje funkcijске potrošnje

U svim sektorima planira se u razdoblju 2017.-2019. godina povećanje izdataka za bruto plaće i doprinose poslodavca za obračun minulog rada te potrebna sredstva za oporezivanje dijela toplog obroka. U 2018. godini otvara se mogućnost povećanja osnovice za obračun plaća uposlenika u korisnicima Proračuna za oko 5%. Ministarstvo financija Županije Posavske, kao i do sada, smatra da se broj uposlenih u proračunskim korisnicima ne bi trebao dalje povećavati.

Zajedničko za sve sektore je i da planirano kretanje izdataka za materijal, sitan inventar i usluge u razdoblju 2017.-2019. godina najvećim dijelom ostaje na razini planiranog u 2016. godini, obzirom da je mišljenje Ministarstva financija da utvrđena razina predstavlja minimum potrebnih sredstava za normalno funkcioniranje proračunskih korisnika. Planirane korekcije na više rezultat su usklađivanja s kretanjem cijena energenata, telekomunikacijskih usluga i ostalih cijena koje utječu na izdvajanja za materijal, sitan inventar i usluge.

Kapitalna potrošnja će se u 2017. i 2018. godini u odnosu na 2016. godinu smanjiti, najprije zbog smanjenja izdvajanja za nabavku osnovnih sredstava. Ovo smanjenje će se različito odraziti na proračunske korisnike i najviše će se uočiti u sektoru obrazovanja, odnosno kod škola, kod kojih će se kapitalna ulaganja ograničiti na razinu primljenih namjenskih sredstava.

01 - Opće javne usluge

Očekivana potrošnja Županije Posavske na opće javne usluge u 2017. godini iznosi 6.763.470 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose 6.273.080 KM u 2018. godini i 7.868.360 KM u 2019. godini. U odnosu na planirano u 2016. godini u narednoj fiskalnoj godini opće javne usluge će raspolagati s oko 3.3% manje sredstava. U 2017. godini struktura izdataka za opće javne usluge će biti slijedeća:

Izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi, vanjski poslovi (89.7%) i Opće usluge (10.3%).

03 –Javni red i sigurnost

Očekivana potrošnja Županije Posavske na javni red i sigurnost u 2017. godini iznosi 9.779.870 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose: 10.270.610 KM u 2018. godini i 10.369.790 KM u 2019. godini. U skupini usluga javnog reda i sigurnosti nalaze se proračunski korisnici: Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa i uprave s potrošačkim jedinicama (kojima su pridruženi i Kantonalni sud Odžak, Županijsko pravobraniteljstvo te Kantonalno tužiteljstvo) i Uprava za civilnu zaštitu Županije Posavske. Struktura izdataka za javni red i sigurnost u 2017. godini će biti slijedeća: Policijske usluge (62.7%), Usluge protupožarne zaštite (3.4%), Sudovi (32.7%) i Javni red i sigurnost n.k. (1.2%).

04–Ekonomski poslovi

Očekivana potrošnja Županije Posavske na ovaj sektor u 2017. godini iznosi 6.117.160 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose: 6.464.040 KM u 2018. godini i 6.593.040 KM u 2019. godini. Iznos za 2017. godinu prikazuje rast od 4.1% u odnosu na 2016. godinu. U skupini ekonomskih poslova djeluju proračunski korisnici: Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja, Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Agencija za privatizaciju i Županijska uprava za inspekcijske poslove. Struktura izdataka za ekonomski poslovi

u 2017. godini će biti slijedeća: Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov (45.3%) i Ekonomski poslovi n.k. (54.7%).

08–Rekreacija, kultura i religija

Očekivana potrošnja Županije Posavske na kulturu, rekreaciju i religiju u 2017. godini iznosi 430.000 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose 465.000 KM u 2018. godini i 505.000 KM u 2019. godini. Struktura izdataka za rekreaciju, kulturu i religiju u 2017. godini će biti slijedeća: Usluge sporta i rekreacije (48.8%), Usluge kulture (9.3%), Usluge emitiranja i izdavaštva (7.0%) i Religijske i druge zajedničke usluge (34.9%).

09–Obrazovanje

Očekivana potrošnja Županije Posavske na obrazovanje u 2017. godini iznosi 12.551.840 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose: 13.205.710 KM u 2018. godini i 13.279.750 KM u 2019. godini. Struktura izdataka za obrazovanje u 2017. godini će biti slijedeća: Predškolsko i osnovno obrazovanje (60.4%), Srednje obrazovanje (30.7%), Visoko obrazovanje (2.6%) i Obrazovanje n.k. (6.3%).

10 – Socijalna zaštita

Očekivana potrošnja Županije Posavske na socijalnu zaštitu u 2017. godini iznosi 3.865.100 KM, a za naredne dvije godine projekcije iznose: 4.166.830 KM u 2018. godini i 4.270.580 KM u 2019. godini. Sveukupni izdaci za socijalnu zaštitu u 2017. godini odnose se na kategoriju Socijalna zaštita n.k. (100.0%).

**Prilog 1.: Okvirna fiskalna tablica Županije Posavske za razdoblje
2015.-2019.g. (u KM)**

	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
UKUPNI PRIHODI, PRIMICI I FINANCIRANJE	50.458.516	54.103.580	53.187.320	54.868.140	57.355.460
Prihodi Županije	39.003.495	39.533.110	39.680.650	41.055.710	43.142.480
Porezni prihodi Županije	30.005.693	29.907.530	33.020.150	34.452.210	36.486.980
Prihodi od neizravnih poreza	25.747.102	25.835.660	28.013.840	29.321.010	31.224.700
Porez na plaću i porez na dohodak	2.180.850	2.111.300	2.352.480	2.438.300	2.529.760
Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	1.806.010	1.741.730	2.433.830	2.467.900	2.497.520
Ostali porezni prihodi	271.731	218.840	220.000	225.000	235.000
Neporezni prihodi Županije	2.885.003	2.981.940	2.234.500	2.237.500	2.239.500
Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine	2.454	2.490	2.500	2.500	2.500
Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	2.461.811	2.571.350	1.822.000	1.820.000	1.816.000
Novčane kazne	420.736	408.100	410.000	415.000	421.000
Grantovi za Županiju	6.101.238	6.642.540	4.415.000	4.365.000	4.415.000
Tekuće i kapitalne potpore proračunu županije	6.101.238	6.642.540	4.415.000	4.365.000	4.415.000
Prihodi po osnovi zaostalih obveza	3.322	1.100	1.000	1.000	1.000
Kapitalni primici	8.240	0	10.000	0	0
Prihodi općina	11.455.021	14.570.470	13.506.670	13.812.430	14.212.980
Porezni prihodi općina	5.014.001	4.952.220	5.479.670	5.715.430	6.045.980
Prihodi od neizravnih poreza	3.611.196	3.615.000	4.031.220	4.219.330	4.493.270
Porez na plaću i porez na dohodak	1.132.868	1.127.300	1.233.750	1.279.400	1.328.010
Porez na dobit pojedinaca i poduzeća	3.739	4.700	4.700	4.700	4.700
Ostali porezni prihodi	266.198	205.220	210.000	212.000	220.000
Neporezni prihodi općina	4.512.356	4.985.150	4.777.000	4.847.000	4.917.000
Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine	2.111.435	2.279.250	2.250.000	2.270.000	2.290.000
Naknade, pristojbe i kazne	2.274.266	2.679.400	2.500.000	2.550.000	2.600.000
Novčane kazne	27.175	26.500	27.000	27.000	27.000
Grantovi općinama i kapitalni primici	1.928.664	4.633.100	3.250.000	3.250.000	3.250.000
Potpore proračunu općina i kapitalni primici	1.928.664	4.633.100	3.250.000	3.250.000	3.250.000
Primljeni krediti i zajmovi	0	0	0	0	0
UKUPNI RASHODI I IZDACI	48.314.825	53.858.980	53.007.440	54.654.270	57.016.520
Rashodi Županije	35.964.034	39.348.510	39.507.440	40.845.270	42.886.520
Troškovi plaća (plaće, naknade, doprinosi)	20.661.533	21.828.000	22.022.990	23.234.590	23.351.100
Troškovi materijala i usluga	4.477.714	4.781.430	4.908.200	5.006.420	5.006.420
Tekući transferi i proračunske pričuve	7.267.086	9.413.000	9.483.000	10.285.000	10.585.000
Kapitalna ulaganja	1.642.272	1.755.930	1.544.000	1.644.000	3.278.500
Izdaci po osnovi kredita i kamata	1.915.431	1.570.150	1.549.250	675.260	665.500
Rashodi općina	12.350.791	14.510.470	13.500.000	13.809.000	14.130.000
Troškovi plaća (plaće, naknade, doprinosi)	3.410.447	3.605.400	3.725.000	3.744.000	3.965.000
Troškovi materijala i usluga	2.817.887	3.056.670	3.100.000	3.360.000	3.370.000
Tekući transferi i proračunske pričuve	3.810.270	3.598.400	3.600.000	3.750.000	3.970.000
Kapitalna ulaganja	2.245.286	4.173.000	3.000.000	2.880.000	2.750.000
Izdaci po osnovi kredita i kamata	66.901	77.000	75.000	75.000	75.000
(Prihodi sa grantovima – Rashodi = Proračunska bilanca po obveznoj osnovi)	2.143.691	244.600	179.880	213.870	338.940